

De Moeial

Studententijdschrift van de Vrije Universiteit Brussel in samenwerking met BSG, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur

Studentenvertegenwoordiging in de clinch

Een dubbelinterview met Bert Van der Auwera en Hans Plancke

Mogelijk is het u wegens examens en skivakanties ontgaan, maar onze studentenvertegenwoordigers hadden het met elkaar aan de stok. De Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS, zie kader I op pagina 2 voor verdere uitleg), het overkoepelende orgaan van studentenvertegenwoordiging, kreeg scherpe kritiek te verduren van enige studentenraden; kritiek die schijnbaar al lange tijd opgekropt zat, maar explodeerde op de laatste Algemene Vergadering van VVS voor de blok, waar de Leuvense afgevaardigden (LOKO) woedend wegstormden, gevolgd door de VUB-vertegenwoordigers. De vergadering zou oneerlijk verlopen zijn, mensen waren niet aan het woord gelaten; typerend voor de gang van zaken bij VVS de afgelopen jaren, volgens de critici.

Een dag later besloot LOKO uit VVS te stappen; de VUB-Studentenraad bezinde zich enige dagen later over deze zaak in een speciaal bijeengeroepen vergadering. Op deze vergadering werd de aanwezigheid van de voorzitter van VVS niet op prijs gesteld; hij mocht niet naar binnen en moest buiten wachten. Hopelijk had hij een boek mee. Kafka allicht.

In deze periode, en sindsdien evenzeer, trok de regen met mails, niet gespeend van harde woorden, als een ware moesson door het Vlaamse studentenland: "VVS is een dictatoriaal en corrupt orgaan, opdoeken die handel", aldus sommigen. "Leuven bestaat uit christelijke moraalriders met ontbare vernieuwingslusten" was de repliek van enkelen. Ook internetfora (de studentenraden die daarover beschikken althans) kregen in dezen een dialogiserende rol toebedeeld. Onze vertegenwoordigers kanaliseerden hun woede met een persbericht waar zij hun 'verbolgenheid' uitspraken over de werking van VVS. Op bovengenoemde speciale vergadering besloten zij tot een ultimatum dat op 19 februari afliep. Deze datum is op het moment van schrijven reeds gepasseerd – acties zijn uitgebleven. Het hoe en waarom vindt u in dit interview.

Als VVS niet aan de eisen wilde voldoen, zou de VUB haar kompanen uit Leuven volgen om een nieuwe koepel op te richten. Op de speciale

Hans Plancke (links) en Bert Van der Auwera

bijeenkomst van de VUB-Studentenraad werd geschemerd met een lijstje studentenraden die 'zo goed als zeker' VVS zouden verlaten. De naam VOS (Vlaamse Overkoepeling van Studenten) als alternatief gonsde reeds door de gangen. Tot op heden heeft echter, buiten LOKO, niemand VVS verlaten. Sterker nog; daags na deze geruchten verstuurd enkele raden persberichten waarin zij hun steun aan VVS betuigden (zie kader II voor een synopsis der verstuurd persberichten). Vele vragen zijn nog onbeantwoord. De dag voor het dubbelinterview diende een van de twee VUB-afgevaardigden binnen VVS ook nog eens onverwachts zijn ontslag in. Hoogste tijd om de voorzitter van onze Studentenraad (Bert Van der Auwera) en de voorzitter van VVS (Hans Plancke) aan de tand te voelen.

De Moeial: Laten we beginnen met de meest recente ontwikkeling; gisteren (13 februari) heeft een van de VVS-verantwoordelijken van de VUB ontslag genomen.

Bert Van der Auwera: Ja, ik heb hem (Alexander Gillemont, red.) kort gesproken. Ik kan u zeggen dat het puur uit persoonlijke belangen is, en dat ik hem in zijn beslissing zal steunen.

Is het op enige manier vergelijkbaar met jouw ontslag als VVS-verantwoordelijke vorig jaar?
Bert: Nee, helemaal niet (lacht). De situatie bij mij

...zou het dan niet juist verstandig zijn om meer betrokkenen uit te nodigen?

Bert: Nee, juist niet. Er waren zo veel partijen; LOKO, personen uit Gent en Antwerpen die wilden komen spreken, VVS zelf...

Wilden we een serene debat houden, dan kon dat alleen als óf iedereen, óf niemand aanwezig was. We hebben voor dat laatste gekozen. Onze vertegenwoordigers mochten hun mening geven, hun voorstel verdedigen, en de Algemene Vergadering stemt daar dan over.

Een dag eerder had ik Hans nog gesproken. Ik begreep zijn beslissing om te willen komen wel, maar het leek mij verstandiger de vergadering zonder hem te doen. Op die manier hoopte ik dat het debat niet zou escaleren, zou onttaarden in een welles-nietes-spelletje.

Hans, denk je dat jouw afwezigheid een gemis is geweest op deze vergadering?

Hans Plancke: Ik denk het wel. Ten eerste was het interessant geweest om mij op voorhand ook te informeren dat ik niet hoefde te komen. De dag ervoor had je nog gezegd dat je het overwoog, om vervolgens niets meer van je te laten horen. Daarnaast is mijn afwezigheid jammer geweest omdat er niets is vermeld over hoe wij onze problemen aanpakken; wij hebben reeds onze interne werking op tafel gelegd, zodat de Algemene Vergadering van VVS daarover kan oordelen. Bovendien wordt er al een tevredenheidsmeting gehouden. Eventueel stellen we dan een externe mediator aan die met ons de resultaten evalueert. De uitkomst is bedoeld als voeding voor de Algemene Vergadering, als een middel om zicht te krijgen op de pijnpunten. Over deze maatregelen is gezweven op jullie bijeenkomst.

Verder is er op deze vergadering een lijstje opgesomd van universiteiten en hogescholen die ook uit VVS zouden stappen. De Hogeschool Gent en Katholieke Hogeschool Mechelen werden onder andere genoemd. Toen ik hiervan hoorde, heb ik hun direct gevraagd of ze nu achter mijn rug om aan het liegen waren. Zij hebben onmiddellijk ontkend hier iets mee te maken hebben. In functie van volledigheid was het dus interessant geweest als ik op jullie vergadering was toegelaten.

Bert, wilde jij uit VVS stappen?

Bert: Ik ben daar heel eerlijk in; de enige bron in wie ik vertrouwen móet hebben zijn mijn eigen bestuursleden. Die zijn daar voor verkozen...

...nu blijkt echter dat deze bron schemert met een lijstje studentenraden die 'zo goed als zeker' VVS verlaten, terwijl deze raden een dag later persberichten rondsturen waarin staat dat zij verontwaardigd zijn om het feit dat zij als zodanig betiteld worden, en waarin zij hun trouw aan VVS betuigen.

Bert: Met het noemen van die andere instellingen heb ik geen enkel probleem. Er waren voldoende signalen die in deze richting wezen. Ik meen echter wel dat er een verschil is tussen een signaal van een individu, en een signaal van een groep.

Hans: Bij deze instellingen is zelfs nooit over het verlaten van VVS gepraat. Ik vraag me dus af welke individuen dit zijn...

Bert: Ik ga daar verder niet op in. We hebben signalen ontvangen dat ze het overwogen.

Nu heb je nog steeds geen antwoord gegeven op de vraag of je uit VVS wilde stappen.

Bert: Ik ga dit volledig uit persoonlijke naam doen, en voornamelijk gebaseerd op mijn

INHOUD

P. 2 Edito

P. 2 Vervolg Dubbelinterview

P. 3 Trekt uw plant

P. 4 Ideologiekritiek

P. 5 Kunst, Normen & Waarden

P. 6 Interview met Patrick Stouthuysen

P. 7 Interview met Patrick Stouthuysen

P. 7 Column

P. 8 MONOPOLIS

P. 9 Paul Auster; een recensie

P. 10 - 11 Proza, Poëzie & Activiteiten

DRAAI'S OM?

P. 12

Ga mee, naar pagina twee!

Edito!

Chinezen mogen De Moeial lezen. Daar heb ik totaal geen problemen mee, wat kwade tongen ook mogen beweren. Van kameraad Hu Jintao kunnen zijn rode mannetjes ook hun hart ophalen aan uw studentenblaadje. Dat zal u, gezien de nog immer sterk aan ons toegedichte ideologische eigenschappen, nauwelijks verbazen. 'Yee-hoo, I'm a real John Bircher now; look out you commies!' schijnt overigens binnenkort ook als ringtoon beschikbaar te zijn. Moet u wel een *urbizone*-inlognaam hebben en geluk prediken bovendien.

Laat ons terugkomen op de Chinezen. Wat schetst onze verbazing? Op de lange lijst van websites die onbereikbaar zijn voor Chinezen ontbreekt onze site (www.vub.ac.be/moeial). Worden wij dan ook daadwerkelijk gelezen door Chinezen? Ja. Na een grondige studie van IP-adressen en bloedgroepen kunnen we met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid concluderen dat wij een primaire informatiebron zijn voor onze kleine kameraden, zich heden ten dage in het jaar van het varken bevindend (zie p. 11). Niet CNN, niet Indymedia, niet FOX; nee, De Moeial (ligt ook beter in de Chinese mond) voedt de discussie aldaar. De discussies zijn dan ook zeer interessant. Als u overigens uw eigen webstek wilt controleren op al dan niet aanwezige Chinese censuur; op <http://www.greatfirewallofchina.org/test/> kunt u dit alles nagaan. Uiteraard is vermelde site wél geblokkeerd door de overheid van China. Anders valt Plato's grot in duigen; dat begrijpt u ook wel.

Geen Chinese muur voor ons dus. Kunnen wij ons dan in niemands censuur verheugen? Jawel hoor. We zoeken het dichterbij huis; niet verder dan onze Studentenraad. 'Weeral' hoor ik zuchten. Ja, alweer. Ik schrijf ook liever over iets anders, maar iemand moet het doen; bovendien verdient de kwestie de laatste tijd continue aandacht. Hierbij wil ik wel weer vooropstellen dat we niet de hele Studentenraad over een kam willen scheren. Sowieso doet iedereen goed z'n best; de een iets effectiever dan de ander, en de een iets machiavellistischer dan de ander.

Misschien herinnert u zich nog het *Edito*-tekstje van de vorige Moeial. Waarschijnlijk niet, want zo overdreven interessant was het nu ook weer niet. Het ging over het congresplan van de VUB-afgevaardigden binnen VVS. Dit had niet naar buiten mogen komen. Een 'bron' had ons op de hoogte gebracht. Overigens, lees voor meer informatie over de conflicten binnen VVS vooral het dubbelinterview met de voorzitter van onze Studentenraad en de voorzitter van VVS op pagina 1 en pagina 2, naast dit tekstje (->).

Nu, dat laatste *Edito* viel niet bij iedereen in goede aarde. Het toeval wilde dat op de dag dat de vorige Moeial verscheen, tevens de vergadering van de Studentenraad was. In de daarop voorafgaande Studentenvoorzittingen-vergadering zou worden besloten over onze (verhoogde) subsidieaanvraag. Plots achtte men het nodig om 'gezien recente ontwikkelingen' onze aanvraag niet te behandelen. Niet voordat er een 'inhoudelijk debat over De Moeial' zou plaats hebben gevonden althans...

De hoogte van het budget die samenhangt met de inhoud van een medium... Mmm, klinkt niet zo koosjer. Gelukkig was ik niet de enige die deze mening was toegedaan. Enkele heldhaftige studentenvertegenwoordigers namen het op voor de drukpersvrijheid, en dwongen een stemming af. Deze verliep unaniem; iedereen stemde voor de verhoging van onze werkingsgelden... Namens de redactie bedankt daarvoor.

Een tweede gevolg van ons bemoeizuchtige *Edito* was dat ondergetekende, op vraag van onze Studentenraad, gebeld werd met het vriendelijke doch dringende verzoek zijn bron vrij te geven. Blijkbaar heeft men liever niet dat de studenten weten wat onze vertegenwoordigers, zich beroepend op soevereiniteit afkomstig van deze studenten, in onze naam verkondigen. Dit zou ook het ontbreken van het internetforum verklaren. Uiteraard heb ik geweigerd mijn bron vrij te geven. Hij/zij leeft nu ondergedoken in een land hier ver, ver vandaan. Als tipje van de sluier; De Moeial kan daar nog gelezen worden...

Persvrijheid, vrijheid van meningsuiting, censuur... het is nooit een vanzelfsprekendheid geweest, en het is tegenwoordig evenmin een evidentie (zie pagina 6-7 voor een interview met Prof. Patrick Stouthuysen hierover). Nu, wat kan onze bescheiden rol van betekenis zijn in dit rad van raden en kameraden en ratten en meer? Of, om met 'kameraad' Lenin te spreken; 'Wat te doen?' Wij kunnen enkel aan elkaar beloven voor onze rechten te blijven strijden; zowel op lokaal als mondiaal niveau, zowel individueel als collectief. Samen redden we het. Dat hebben we al bewezen.

Daniel van der Meer

Studentenvertegenwoordigers aan het Woord

Een Dubbelinterview (Vervolg)

Ervaringen tijdens mijn periode als vertegenwoordiger binnen VVS. Hans' positie, als voorzitter van VVS, is de moeilijkste positie die er in de volledige studentenvertegenwoordiging bestaat.

Ik heb deze mening omdat de VVS-voorzitter elk jaar opnieuw verkozen wordt en dan in een enorm administratieve rol terechtkomt waar hij moet samenwerken met mensen binnen VVS die daar al veel langer mee bezig zijn, die de dossiers tot in de kleinste puntjes kennen. Zodoende wordt de voorzitter elk jaar als een nieuweling voor de leeuwen gegooid.

Dan is de vraag of je om zulke redenen uit die vereniging moet stappen. Het bestuur heeft een heel moeilijke positie; je kunt niet elk jaar de revolutie prediken en alles vanaf nul opbouwen. Men heeft mensen rondom nodig die de dossierkennis en ervaring hebben. Ik vind dat Hans zijn rol als voorzitter heel goed vervuld – laat dat duidelijk zijn. Zijn informatie moet hij bouwen op mensen die niet in zijn bestuur zitten. Is dat een probleem? Op zich niet; dat is puur een verrijking. Dat kan wel een probleem worden wanneer blijkt dat niet de Algemene Vergadering, niet de Raad van Bestuur, maar degenen met de jarenlange ervaring de dienst uitmaken.

Moet men daarom uit VVS stappen? Nee, dat is niet nodig zolang de mensen aan de top van het bestuur begrijpen dat ze moeten blijven streven naar meer openheid, een hoger democratisch gehalte, en een grotere participatie. Ik merk dat daar aan wordt gewerkt, en ik zie vandaag dan ook geen reden om daarvoor VVS te verlaten. De toekomst zal het verder uitwijzen.

Hans: Daar speelt dan wel een perceptieprobleem. Ik krijg namelijk van allerlei kanten berichten dat jij juist een van de vurige voorstanders voor een breuk met VVS was. Ik snap dan niet waar dat verhaal vandaan komt.

Bert: Ik ga daar heel eerlijk in zijn; ik heb daar een persoonlijke mening over, en ik heb daar een mening als voorzitter over. Als mijn bestuursleden met een voorstel komen voortkomend uit structurele problemen bij VVS is, dan steun ik hen daarin. Dat is mijn rol als voorzitter. Mijn persoonlijke mening, gebaseerd op mijn ervaringen bij VVS en zonder de gebeurtenissen van dit jaar, is dat ik weinig reden zie uit VVS te stappen. Het mag namelijk geen aanval zijn op het bestuur of op de voorzitter, maar meer op de structuur en de principes die er achter zitten. Ik weet alleen goed genoeg dat men zo'n structuur niet een-twee-drie kan veranderen.

Dit heeft geleid tot een ultimatum dat op 19 februari zou aflopen.

Bert: Ja, nu hebben wij een eisenlijst opgesteld en daar willen wij uiterlijk 1 maart antwoord op.

Dat was echter niet de afspraak. De afspraak, gemaakt op 21 december, was dat VVS twee maanden de tijd kreeg (tot 19 februari) om schriftelijk en gedetailleerd op de eisen te reageren. Afhankelijk van het al dan niet tegemoetkomen aan de eisen zou de Studentenraad dan beslissen of voortgaan met VVS nog opportuun is, of overgaan tot het oprichten van een alternatieve koepel...

Hans: Ah, een nieuwe koepel; de VOS (Vlaamse Overkoeping van Studenten, red.)... Was dat niet ook al de naam die in 2005 circuleerde?

Bert: VOS...? Nooit van gehoord. Over dat ultimatum; we hebben ze wat meer tijd gegeven. En we zullen de reactie op de AV van 1 maart bespreken.

Hans: Ik heb deze (wijst op een vijftal pagina's voor hem) eisenbundel vanmorgen pas van jou gekregen.

Bert: Blijkbaar was er iets misgelopen in de communicatie per post. Ik heb de lijst op uw vraag dan ook persoonlijk doorgemailed.

Hans: Op 1 maart zal de algemene vergadering van VVS bijeenkomen, en het is de AV die moet beslissen. U vraagt mij een antwoord dat ik u niet kan bieden; het is de AV die daarover gaat.

Bert: Wij vragen om een actieplan voor een maatschappelijke verbreding van VVS en om het in kaart brengen van de problemen bij VVS.

Kader I: VVS

De Vlaamse Vereniging voor Studenten is de overkoepelende instantie van studentenraden der Vlaamse Universiteiten en Hogescholen. De vereniging treedt op als spreekbuis van de studenten bij overleg met de minister van Onderwijs en met andere onderwijsinstellingen. De Raad van Bestuur (RvB), met aan het hoofd de voorzitter van VVS, wordt jaarlijks verkozen door de Algemene Vergadering (AV). De RvB is verantwoordelijk voor de uitvoering van de beslissingen zoals genomen in de AV en zij beoordelen tevens de stafmedewerkers. De 4 stafmedewerkers van VVS zijn er ter beleidsvoorbereiding. Zij werken doorgaans meerdere jaren bij VVS. In de maandelijks bijeenkomende Algemene Vergadering zitten 50 afgevaardigden van verschillende Universiteiten en Hogescholen. Op de AV worden door stemming de standpunten van VVS ingenomen. Het aantal stemmen waarover een instelling beschikt, wordt bepaald door het aantal ingeschreven studenten. De VUB heeft 2 stemmen in de AV. Vorig jaar waren dat Bert Van der Auwera en Brahim Benichou. Dit jaar zijn Jelle Wouters en -tot voor kort- Alexander Gillemo de vertegenwoordigers van de VUB binnen VVS.

Hans: Is de Studentenraad hier ook op de hoogte gebracht van dit document?

Bert: Dit is doorgemailed.

Ik denk dat die vragenlijst zeer redelijk is. Het verwoordt het probleem heel goed; de VUB heeft geen enkel probleem met Hans, noch met de Raad van Bestuur, noch met iemand van de AV.

...dan blijven de stafmedewerkers over.

Hans: Het gaat zeker om Nele Spaas...

Bert: Ja, inderdaad. Er is een probleem rond Nele Spaas. Het gaat echter voornamelijk over de algemene gang van zaken. Nele Spaas beschikt binnen VVS ongetwijfeld over de grootste dossierkennis. De tijd die zij daar insteekt is ongezien.

Ik denk dat zij altijd getracht heeft tot een eenvoudig standpunt te komen, waarmee VVS als gesprekspartner goed naar buiten kan komen.

Enkel is er al geruime tijd bij meerdere leden de perceptie dat zij juist op basis van haar dossierkennis eigenlijk de discussie stuurt in de richting van haar eigen mening. Dat vind ik een heel moeilijke kwestie. Voorstellen van hogescholen en universiteiten worden vaak onmiddellijk afgekeurd. Als je daar keer op keer veel tijd in hebt gestoken, is dat frustrerend. Je wilt iets bereiken, en dan zegt iemand: 'ja, maar... weet wel dat er dit en dat is'. Ik weet ook wel dat je niet zonder zulke mensen kan. Dan is de rol van de voorzitter een evenwicht te vinden tussen de stafmedewerkers met hun grote dossierkennis aan de ene kant, en de ambitie van de vrijwillige –want hun mandaat is vrijwillig-afgevaardigden van de AV anderzijds.

Verder is ook de externe vertegenwoordiging een heikel punt. Ik ga geen namen noemen, maar een bepaald persoon in de AV heeft dat een tweetal jaren geleden zeer goed geformuleerd, al was hij daar wel volledig fout in; hij zei: "Nele zegt als vertegenwoordiger van VVS niet wat ik denk."

Het gaat hier om Stijn Baert (voorzitter van de Gentse StudentenRaad, en niet langer welkom bij VVS, red.), neem ik aan. Hij heeft echter al toegegeven dat zijn kritiek eerder op andere personen binnen VVS sloeg dan op Nele Spaas...

Bert: Ik noem geen namen, maar de woorden zijn heel belangrijk; 'ze zegt niet wat ik denk'. En dat kan gewoon niet. Mensen die daar al veel langer zitten en een veel grotere kennis hebben, kunnen ambitieuze nieuwkomers gewoon –om het plat te zeggen- 'van tafel klappen'.

Hans: Tja, ik ken de kritieken. Ik heb echter niet het gevoel dat het evenwicht dit jaar is verstoord. Dit jaar heb ik ook nog niet een keer kritiek gehoord vanuit de AV. Met betrekking tot kennis –en dit is eigenlijk een algehele oproep aan de algemene vergadering: jullie moeten meer in jullie zelf investeren. Onze dossiers zijn technisch zeer moeilijk; het is de verantwoordelijkheid van een ieder om er voor te zorgen dat je op dat hoge niveau mee kan. In dat kader bieden wij overigens ook vormingsweekends aan. Voor het voorbereiden van de standpunten bestaan er

Kader II: PERSBERICHTEN

Wat volgde na de beruchte Algemene Vergadering van VVS op 14 december was een kettingreactie van elkaar bevestigende en ontkrachtende persberichten. Hier volgt een overzicht.

Het eerste persbericht kwam van LOKO, de Leuvense studentenraad. Al op 15 december besloten zij uit VVS te stappen, omwille van 'structurele problemen'. Hierop volgde nog dezelfde dag een officiële verklaring van VVS; de overkoepelende organisatie 'betreurt de beslissing' en laat weten dat 'de deur altijd open staat'. Twee dagen later, 17 december, laat de VUB van zich spreken. Onze vertegenwoordigers eisen een 'onmiddellijke kentering' binnen VVS. Het woord 'verbolgen' viel ook een aantal keer. Mocht u overigens ambities hebben in de doldwaze wereld van studentenvertegenwoordiging; 'verbolgen' is the magic word, en je kunt het niet vaak genoeg zeggen. Oefen nu alvast. Na de speciale noodvergadering van de VUB-Studentenraad op 21 december, konden enkele studentenraden het niet nalaten hierop te reageren. De kritiek was niet mals. Het bewuste lijstje van mogelijke mede-opstappers deed heel wat stof opwaaien; de HGSR (Hogeschool Gent) 'betreunde het ten zeerste dat er leugens zijn verteld en dat de naam HGSR door het slijk is gehaald enkel en alleen maar in een poging om dromen en utopieën van enkelingen te voeden'. Ook een andere lijstjesgenoot, de KHM (Katholieke Hogeschool Mechelen) was niet te spreken over de manier van handelen binnen de VUB-Studentenraad: 'Wij vinden het zeer spijtig dat er studentenraden zijn die het nodig hebben hun AV te overtuigen met foute informatie. Dat zegt iets over de openheid van die studentenraad en hun geloofwaardigheid'. De studentenraden van de Universiteit Antwerpen en XIOS Hogeschool Limburg waren evenzeer ontstemd danwel verbolgen over het horen van het gerucht dat zij VVS wilden verlaten. Beiden benadrukten hun steun aan VVS.

bovendien werkgroepen; dit jaar heb ik daar pas een keer iemand van de VUB gezien. Nog een andere manier om beter mee te kunnen hebben jullie in eigen hand; voor volgend jaar zouden jullie er voor kunnen zorgen dat de mensen die naar VVS gaan zo min mogelijk tijdsopslopende nevenfuncties hebben. Zodoende kunnen zij zich op de materie van VVS specialiseren.

Bert: Dat zou inderdaad ideaal zijn. Helaas is dat bij ons niet mogelijk; elke kandidaat wordt voor een van de drie afdelingen (Onderwijs, Raad van Bestuur, Studentenvoorzittingen) verkozen.

Zoals ik nu opvang hebben jullie wederzijdse verzoeken. Zal de eisenlijst aan VVS dan mogelijk beantwoord worden met een eisenlijst aan de verschillende studentenraden?

Hans: Nee, bepaald niet. Het ligt niet in mijn bedoeling een top-down structuur in VVS te krijgen. Wij kunnen enkel onze leden op hun verantwoordelijkheden attent maken.

Bert: Ik kan slechts de hoop uitspreken dat elke instelling het belang en gewicht van de VVS-vertegenwoordigers erkent en daarmee rekening houdt in hun werking.

Nu, nog even de laatste realisatie van VVS; de handtekeningactie.

Hans: Ja, VVS heeft een petitie ingediend bij het Vlaams Parlement, ondertekend door 18.000 personen. Het heeft betrekking op de financiering van het hoger onderwijs. Wij willen met dit verzoekschrift een hoorzitting in het Vlaams Parlement afdwingen. Door middel van dit verzoekschrift kunnen wij onze bedenkingen bij het Plan Vandenbroucke plaatsen en de verbeteringsvoorstellen van VVS toelichten.

Bert, heb jij hoop in een goede afloop van de petitie?

Bert: Wel, ik heb niet alleen goede hoop; ik heb ook al van verschillende kanalen vernomen dat men het zeker niet naast zich zal neerleggen.

Laten we met deze hoopvolle woorden eindigen. Ik dank u beide zeer.

Daniel van der Meer

Trekt Uw Plant!

Ongerijmdheden van het Cannabisbeleid

Sinds de jaren '60 gaan er als maar meer stemmen op om cannabis terug te legaliseren, ondermeer door het toegenomen aantal gebruikers. Sinds de jaren '90 echter stijgt dit percentage sneller. De politieke wereld wordt niet langer gesteund door de wetenschap op het gebied van genotmiddelen.

Als een minderheid in een Europees land kan je toch een consensus verwachten dat het gevaar voor de volksgezondheid beperkt, en je bovendien rechtszekerheid verschaft. Kiessystemen die absolute meerderheden nodig hebben (VS) zullen er vaak voor zorgen dat de minderheden genegeerd worden. Nu is het probleem voor ons consensusgerichte Europa dat de VS hun 'War on drugs' (die overigens meer kwaad doet dan het voorkomt) via verdragen en internationale organisaties aan de E.U. opleggen. Nederland bijvoorbeeld mag het achterpoortje van hun coffeeshops niet reguleren omdat ze dan in strijd zouden zijn met de Europese wetgeving. Het signaal dat ik opvang uit die wetgeving is: Laaft u aan onze lichamelijk verslavende alcohol, rookt onze steeds meer kankerverwekkende, giftige en wederom verslavende sigaretjes. Wij houden de prijzen hoog, de kwaliteit ongezond, de verkrijgbaarheid gevaarlijk (harddrugcircuit) en in de handen van criminelen, we maken dus geen onderscheid qua leeftijd, je mag het ook zelf niet kweken, daar zorgen maffia of terreurorganisaties wel voor. **Trek u plan, met andere woorden.**

Op 25 januari 2005 werd een gezamenlijke richtlijn uitgevaardigd door de minister van Justitie en de procureurs-generaal inzake overtredingen in verband met cannabisgebruik. In deze omzendbrief lezen we: "De vaststelling van het bezit, door een meerderjarige, van een hoeveelheid cannabis die 3 gram niet overschrijdt of van 1 cannabisplant, bestemd voor persoonlijk gebruik, zonder verzwarende omstandigheid noch verstoring van de openbare orde, zal enkel aanleiding geven tot het opstellen van een vereenvoudigd proces-verbaal."

"De inbreuken die, in het kader van onderhavige richtlijn, geregistreerd worden in een VPV, geven geen aanleiding tot een inbeslagname van de aangetroffen verdovende middelen. Deze mogen derhalve in het bezit blijven van de betrokkene." Op vrijdag 9 februari zal de Kamer van Inbeschuldigingstelling van het Hof van Beroep van Antwerpen zich uitspreken over de rechtmatigheid van het gebruik door de politie van bijzondere opsporingsmethoden die zijn toegepast in het onderzoek tegen de vereniging *Trekt Uw Plant* vzw.

Deze methoden, zoals observatie van panden en personen, zijn toegepast omdat het parket *Trekt Uw Plant* verdenkt van het opzetten van een illegale cannabisplantage. Deze plantage, bestaande uit een moederplant en 5 stekjes, werd op 12 december 2006 in het openbaar gepresenteerd in de Kruidtuin in Antwerpen, door 6 leden van de vereniging. Onder hen federaal parlementslid Stijn Bex (Spirit).

De presentatie was publiekelijk aangekondigd. Er was toestemming voor verleend door zowel Burgemeester als de dienst openbare orde van de Antwerpse politie. Van verstoring van de openbare orde of andere verzwarende omstandigheden was geen sprake.

Volgens de richtlijn van januari 2005 had de politie niet meer moeten doen dan een vereenvoudigd proces-verbaal (VPV) opstellen. Daarin worden de feiten geregistreerd; geen wettelijke sancties zijn voorzien, zelfs geen inbeslagname. In de richtlijn staat niets vermeld over de vraag of mensen hun cannabisplanten samen mogen zetten.

Toch is het Antwerps parket vastbesloten de vzw en 5 van haar leden (het zesde lid, Stijn Bex, geniet

administratie van de vzw *ENCOD* (the European Coalition for Just and Effective Drug Policies, waarmee *Trekt Uw Plant* kantoor deelt) worden in beslag genomen. Deze spullen worden een week later teruggegeven, waarna blijkt dat de computer de behandeling door de Antwerpse politie niet overleefd heeft: de harde schijf is compleet onbruikbaar.

Naar nu is gebleken heeft de politie zich op last van het parket dan al weken beziggehouden met

heeft een eigen mening over deze tendens. In een toespraak tijdens een studienamiddag aan de Universiteit van Antwerpen op 24 november 2005 zei Lins het volgende:

"Wat cannabisgebruik betreft, bestaat er nu echter grote verwarring. Die verwarring is door de overheid gecreëerd, hoewel daar geen enkele noodzaak toe bestond. Wat telt is consequentie in het beleid en helderheid in de communicatie: ofwel legaliseert men cannabis, ofwel niet; dat zou op zijn minst duidelijkheid scheppen. De huidige situatie, een semi-gedoogbeleid, is niet echt duidelijk. Men kan zich terecht afvragen of er nood was aan een speciale regeling voor het bezit van een gebruikershoeveelheid cannabis bij meerderjarigen. Ik denk van niet."

Gedogen is de enige manier waarop de overheid het huidige cannabisverbod kan ontduiken. Dit verbod is internationaal bepaald: cannabis staat op een lijst die in 1961 door de Verenigde Naties, tijdens de totstandkoming van het Enkelvoudig Verdrag inzake Verdovende Middelen, werd opgesteld. En hoewel er in vele landen met name onder experts de laatste jaren stemmen opgaan om dit verbod en de consequenties ervan aan een grondige revisie te onderwerpen, blijft de discussie hierover uit. Met name de regering van de VS is een fervent voorstander van de handhaving van deze aanpak.

parlementaire immuniteit) aan te klagen wegens het telen van drugs. Als de Kamer van Inbeschuldigingstelling de gebruikte opsporingsmethoden goedkeurt, zal de zaak waarschijnlijk op 28 maart dienen voor de correctionele rechtbank van Antwerpen. Met deze handelwijze negeert het Antwerpse parket de ministeriële richtlijn van januari 2005. Sterker nog, het lijkt erop alsof het parket deze richtlijn het liefst zou willen begraven, en het bezit van zelfs de geringste hoeveelheid cannabis opnieuw wil vervolgen.

De feiten op een rij

Trekt Uw Plant (TUP) wordt in september 2006 in Antwerpen opgericht en ingeschreven bij de griffie van de Rechtbank van Koophandel. Het doel van TUP is om elk van haar meerderjarige leden de mogelijkheid te bieden om 1 cannabisplant groot te brengen in een gemeenschappelijke kweekruimte, in een gesloten circuit, zonder dat sprake is van handel. Vanaf het begin streeft de vzw ernaar om in alle openheid te werken, in goed overleg met de verschillende overheden.

Op 27 juli 2006 wordt het zaadje geplant van de eerste moederplant van de vzw, in het bijzijn van media en politie. Op 12 december 2006 nemen de eerste 6 leden van TUP elk een stekje van deze moederplant. De zes planten worden vervolgens naar de definitieve locatie van de plantage getransporteerd, waarvan het adres en de sleutel in de tussentijd worden overhandigd aan burgemeester Patrick Janssens (SPA), zodat de stadsdiensten zoals politie, brandweer en anderen in een ontspannen sfeer de nodige controles kunnen uitvoeren.

Op weg naar deze locatie grijpt de politie in. Vier mensen worden gearresteerd. Zij worden urenlang ondervraagd en er worden bij hen thuis huiszoekingen verricht. De cannabisplanten, de mobiele telefoons en persoonlijke agenda's van de arrestanten alsmede de computer en financiële

het volgen van *Trekt Uw Plant*. Honderden, mogelijk duizenden werkuren bij de politie zijn besteed aan het volgen van de activiteiten van de vzw, die nochtans in alle openheid plaatsvonden.

Wat willen we met het softdrugbeleid?

Het politieonderzoek heeft geen enkel nieuw element opgeleverd. Niettemin is het parket, vertegenwoordigd door substituut-procureur des konings Olivier Lins, vastbesloten de zaak tegen *Trekt Uw Plant* door te zetten, en vraagt nu aan de Kamer van Inbeschuldigingstelling om de gebruikte onderzoeksmethoden goed te keuren. Volgens ons kan dat maar op een ding wijzen: het Antwerps parket wil de ministeriële richtlijn terug teniet doen, en terugkeren naar de situatie van voor 2003.

Na jarenlange discussies in en buiten het parlement werd in mei 2003 een aanpassing van de drugswet doorgevoerd. Deze wet bepaalt dat het bezit van een gebruikershoeveelheid cannabis door volwassenen niet langer zou worden vervolgd. Op 20 oktober 2004 besliste het Arbitragehof deze aanpassing te vernietigen, vanwege de te vage formulering. Vervolgens werd op 25 januari 2005 een nieuwe gezamenlijke richtlijn uitgevaardigd. De strekking blijft hetzelfde: bezit van cannabis blijft strafbaar, maar als geen sprake is van verzwarende omstandigheden wordt er niet tot vervolging overgegaan.

Met deze aanpassingen is in feite in België een gedoogbeleid ingevoerd ten aanzien van cannabis, zoals dit in de meeste Europese landen en sommige staten van de VS al jaren het geval is. Dit beleid beoogt een scheiding aan te brengen tussen handelaars en gebruikers, alsook tussen cannabis en andere, risicovollere, drugs. Daarmee beoogt men het accent in de aanpak van het drugsprobleem te verleggen van het justitiële aspect naar het volksgezondheidsaspect.

Substituut-procureur des konings Olivier Lins

Waar gaat het hier in feite om?

Trekt Uw Plant is een poging van betrokken en verontruste burgers om een definitieve en heldere regeling inzake de teelt van cannabis voor eigen gebruik te bewerkstelligen. Vanwege de huidige illegale status van cannabis is immers geen enkele controle mogelijk op de productie, handel en gebruik van dit middel, dat door zo'n half miljoen Belgen regelmatig wordt geconsumeerd. Criminaliteit, overlast, coffeeshoptoerisme, serieuze risico's voor de volksgezondheid door gemanipuleerde cannabis en openlijke toegankelijkheid door minderjarigen zijn het rechtstreekse gevolg. In het systeem van *Trekt Uw Plant* zijn die problemen te voorkomen dan wel te verminderen. In Spanje is er overigens een gelijkaardig initiatief vrijgesproken dit jaar.

Het proces tegen *Trekt Uw Plant* wordt het proces tegen de tolerantie t.o.v. cannabisbezit die in België sinds 2003 bestaat. Het lijkt erop alsof het Antwerps parket er alles aan wil doen om opnieuw een absoluut verbod in te voeren. De richtlijn van 2005 zou dan eenvoudig worden begraven. Daarmee zou justitie opnieuw de agenda bepalen in de aanpak van de cannabisproblematiek, ten koste van volksgezondheid. De klok zou jaren terug worden gezet.

Pieter Boeykens

HAIKU
door
[MeToiKos]

En Nolens maar lullen op Klara
over een pijpbeurt in de keuken
en sneeuw. Wist je dat Iser dood is?
hij laat wat lege plekken na ofzo

Ideologiekritiek: Feestgedruis & Sterrenlicht

Het licht dat zich op de feesttafel wierp scheen van alle kanten tegelijk te komen. John had even in zichzelf gekeken en greep toen naar de drinkbekers, gulzig van verlengen. Amper had hij alle glazen weelderig overspoeld met heerlijk en ook wel bedwelmende dranken, of de verschillende gasten brachten hen al gretig naar de lippen om zich aan het welgekome vocht te goeden.

"Halt!", riep John echter, "Alvorens wij laveloos ende bezopen onder deze of gene tafel belanden, lijkt het mij gepast een kort moment van dank ende reflectie in acht te nemen. Laten wij elkaar dan ook eerst iet of wat beter leren kennen door over onze denkbeelden te spreken alsook over ons individueel perspectief op deze wereld. Laat onze woorden elkaar bevechten, trotseren, strelen; laten wij eens duchtig discussiëren. Wij zullen dan tussendoor nog wel drinken als de beesten, want wie gelooft alles al wel te weten, die kan van de drank meestal nog wat leren..."

De man die achter zich kijkt riep daarop de anderen toe: "Ad fundum!", en reeds was de gehele inhoud van het goedgevulde glas in de man zijn in g e w a n d e n verdwenen. De man die voor zich kijkt echter, dronk met kleinere, meer bedachtzame nipjes van de kelk in zijnen hand; verontrust als hij was door het schrikbeeld dat door zijn geest spookte van een late ochtendvoormiddag die hij doodziek en kotsmisselijk op de ijskoude grond zou moeten doorbrengen. Dit bleef natuurlijk niet onopgemerkt voor de man die naar anderen keek, en deze laatste brulde zo hard "mietje!" in de ander zijn oor, dat het sipje geestrijk vocht dat zich een weg door diens keelgat zocht, met veel geweld terug werd uitgeproest. De hilariteit van deze situatie was de andere genodigden niet ontgaan, en een vriendelijk doch uitbundig buldergelach doorsneed de spanning die nog vertwijfeld boven de feesttafel hing als een verstikkende gaswolk en zwaar doorwoog op menig gemoed. Het ijs was gebroken, ja; de sfeer zat er al lekker in! Toen kuchte de Prediker der Moraal - voorzichtig doch nadrukkelijk - drie maal en sloeg met zijn vork tegen het glas dat hij zojuist van zijn buurman gestolen had. De rest van het gezelschap rolde alvast verveeld ende nadrukkelijk met de ogen en zetten zich schrap voor wat nu komen zou. Enkel de zoekende keek met pretoogjes uit naar wat zich aan de einder van deze specifieke ruimtetijd zou gaan ontplooiën. Statisch en met een zodanig bombastisch trotse houding dat menige maag zich alvast geheel van binnen naar buiten plooidde, ontstak de Prediker der Moraal in het uitdijende gepreek dat hem zo eigen was: "Ach vrienden, kijkt dan toch naar deze puinhoop van een wereld. Ik weet dat er onder u ook van die schepselen zijn die geloven in de schuld van de moraal in deze zaken, alsof wij - de herders van het mensgeslacht - slechts de boosdoeners zouden zijn geweest die doelbewust uw bewustzijn kneden tot de dwang van schuldgevoel en wraakgedachten, onderdanigheid en jaloezie ook jegens de gelukten dezer aarde. Ik weet dat er onder u zelfs mensen zijn die mij liever van de aardbol zouden zien verdwijnen! Maar kijkt toch eens uzelve binnen en weest ook eerlijk tegenover u eigen! Ziet gij dan niet hoe gij mij nodig hebt om te leven? Ziet gij niet hoe de maatschappij een bindweefsel is van conventies en van zeden? Hoe nu, gij zoudt uzelve willen bevrijden van uw leraars en uw toegewijden? Ge zoudt u willen afkeren van diegenen die voor u trotseren al het lijden van de zondeval en van andere zaken waarover ik het spreken liever wil vermijden? Kijkt dan toch! Ja, kijkt dan toch! Ik weet dat sommigen onder jullie willen zijn als ovulerende vrouwen, klaar om bevrucht te worden door de

eerste de beste kinkhaan die met zijn kam komt stoef. Zo werkt het echter niet! Voorwaar, al wat gij kunt aanschouwen, herkent gij zelfs nog niet! Gij zijt als dat gebroed der Fransche Revolutie: gij gelooft nog in de goedheid van de mens! Gij bent zodanig met uzelve opgezet dat gij nog durft denken dat er niemand verantwoordelijk is voor deze wereld, dat er niemand u hier heeft neergezet; en dan gaat gij ook nog denken dat er dus wel zoiets moet bestaan als een organisch groeien van wat men noemt een samenlevingsverband tussen alle lieve mensen. Gij hebt deze dingen op school geleerd en op zich valt er u zelfs niets te verwijten:

zweer het u: de elektromagnetische fluctuaties die zich hier in onze onmiddellijke nabijheid voordoen zijn niet alleen een teken, zij zijn de ambigue boodschap van de heren van de wereld!" Hierbij keek hij even uitdagend de kring rond en hernam: "Ja gij, ge zoudt nu wel iets om te eten lusten, is het niet? Welaan dan, laten wij wat koken, er ligt een feestmaal in 't verschiep! Maar laat mij eerst vertellen over wat gij allemaal weet: hoe de zon verwerd tot godheid die alleen zichzelf verteert. Welaan dan, gij herinnert u onwaarschijnlijk nog het begin van onze kosmos als een wolk van gouden regen, hoe de materie

gevolgen van zulks gewelddadig gedrag, doch hij werd al snel langs achter gegrepen door de mens die het geloof verloren heeft. Deze schreeuwde, maar niet lang. Hij werd immers meteen getroffen door het dikke boek dat de Prediker der Moraal steeds bij zich had om indruk op andere mensen te maken. De mens die de weg kwijt was liep nogal verloren rond in het tafereel, nadat zijn beide ogen werden geraakt door een halfvolle wijnfles die, net als zovele andere projectielen, lukraak doorheen het luchtruim vlogen.

Temidden van het tumult verhief zich toen de extatische mens met breed gespreide armen en uit zijn mond kwamen de woorden: "Ach vrienden, hou toch op met jullie geruzie! Hou toch op! Voelen jullie dan niet hoe wij samen kunnen genieten van dit heerlijk samenzijn, hoe wij onszelf verdrinken in de roes van deze wijn, hoe de lichten zacht gaan golven en de lucht wordt als van lijm; laat ons samen dansen en vrolijk samenzijn! Slechts kortstondig is dit ogenblik vol vreugde en vol wonder, geniet toch van dit ogenblik, dat is zo veel gezonder!" Vervolgens hief de extatische mens de armen hoog tegen hemel en draaide in het rond. Al snel was ze vergeten of de wereld wel bestond...

Zo liep een eerste golf van opwinding alvast door de genodigden en maakte hen verzadigd en ook loom en moe en traag. Toen vond John het echter welletjes en hij keek nadrukkelijk rond. Toen kuchte hij voorzichtig en stak aldus van wal: "Ach vrienden, ge weet niet hoe blij ge mij maakt door hier zo te zitten feesten en u zo te laten gaan. Doch laten wij vooreerst toch nog wat praten, voor wij met brassen verdergaan. Ik had zo graag vernomen van u allen wat u bracht op mijne baan. Ondertussen kunnen wij eten en ook met drinken weer doorgaan. Maar vooreerst kan u nog genieten van een extravagant spektakel hier vanavond speciaal voor u gepland. Gij kunt hier nog genieten, het is verniet en 't is plezant, mijne dames ende heren: ziet den danser en de muzikant!"

Daverend applaus werd daarop als warme gewerschoten doorheen de kille lucht gelanceerd. Een gemengd applaus was het: overdreven uitbundige meppen van enthousiaste drinkbroeders die hun handen rood lieten uitslagen fusioneerden met het beleefde, discontinue gehandjesklap van platgezopen leegzuipers. Doch de danser en de muzikant leken hier allesbehalve door van hun stuk gebracht te zijn. Integendeel, een genoegzaam glimlachje ontsnapte aan de artiesten hun mondhoekjes en met gebogen hoofd gaven ze elkaar een blik die door geen duizenden danssymfonieën kon worden bevangen. Want voor een buitenstaander mocht het dan lijken dat het publiek uit een dode zaal vol terminale valiumpatiënten bestond, de twee verbeeldingsmeesters wisten wel beter. Zij kenden reeds lang de geheimen van de esthetische ontwakingen. Zij weten hoe een slapende gesloten bloem geopend wordt door het slopende gedaver van hun indringende creaties en hoe het zwermt al rondom. Tenslotte bloeiden ook de andere gasten nog open, en niemand treurde nog om de zon. Men dronk en danste, lachte ook, en keek uit naar wat nog komen zou uit deze vreemde bron...

(Wordt vervolgd)

Bram Langmans & Rob Werkers

gij zijt nu eenmaal systematisch geïndoctrineerd. Maar kijkt dan toch! Gij leeft in een wereld die gebaseerd is op achterdocht en misvertrouwen, gij drijft door geprefabriceerde rioolkanalen alsof gij zweeft op hash en opium, gij zijt al ziende blinden! Ik zeg niet dat ik het beter weet, maar zonder mij zult ge 't niet vinden!"

De mens die het geloof verloren heeft stond bij deze laatste woorden ziedend recht. Alhoewel "recht" misschien niet meteen de juiste term is, aangezien de mens die het geloof verloren heeft zich reeds weldadig in de warme wereld van het drankdeken had gewikkeld, als laatste toevlucht in een anders dode realiteit. Doch ziedend was de mens die het geloof verloren heeft alleszins, en al wankelend kwam hij nu met tergend trage passen op de Prediker der Moraal afgezwengeld. Toen hij op enkele centimeters van de Prediker der Moraal was genaderd, zodanig dicht kwam hij dat deze laatste zijn reukorgaan zich in de ander zijn mond bevond, begon de mens die zijn geloof verloren heeft op zulke wijze aan zijn toespraak dat de Prediker der Moraal niet alleen op een rijk aroma van zure dampen werd getrakteerd, maar ook nog eens een waterval van tot dan toe nog rustig in de mond verkerende speekseldruppels over zijn gelaat kreeg gespoeld. De mens die zijn geloof verloren heeft blafte: "gij!" ... waarna een pauze van zo ongeveer een halve zonnwende volgde... "gij! Gij moet uwen kop toehouden gij! Hebt ge dat goed gehoord? Als ge nu niet gaat ophouden met dat irritant gezwets uit uw muilbakkens te wringen dan zal ik er eens een serieuze kalodder op geven zie! Het zal dan wel een paar maanomwentelingen duren eer ge de gewrichten van uw kaken weer open zult krijgen om er zulke misselijkmakende misbaksels uit te schijten, gij walgelijk stuk recipiënt van een vliegenkerkhof dat al enkele millennia aan het verteren is in de maag van een walvis gij!"

Na deze woorden stak er een luid gejoel op uit de rest van het gezelschap. De waanzinnige deed nu echter enkele passen naar voren en mompelde verdund: "Ach, ach, ach; ziet gij dan niet dat er zich hier vanavond een drama afspeelt dat zichzelf wel eens zou kunnen transformeren in een geweldig nieuwe begin voor de toekomst van onze mensheid en ook wel deze wereld? Ruikt gij dan niet hoe het niet alleen de drank is die ons hier nu heeft beneveld? Voelt gij niet hoe wij hier door tellurische stromen worden omgeven? Ik

van het licht loskwam en wij de begrenzing van de ruimtetijd als lineair leerden interpreteren. Zo moet gij ook mijn woorden verstaan: als meer omvattend dan wat ik heb gegeven!"

Iedereen keek na deze woorden iet of wat verloren in het rond, want er was werkelijk haast niemand die hier iets van verstond, maar John keek op en zijn lippen lachten vrolijk. Zijn ogen kruisten die van Zarathustra even en beiden knipoogden olijk: zij hadden hier een glimp gehoord van inzicht en vermogen. Zij deden echter verder alsof hun neus bloedde en schonken de glazen nog eens vol: het was dan nog niet laat, men had alweer een droge mond.

Het was de mens die de weg kwijt is, die nu in zichtbare paniek opstond en met verwilderde blik het gezelschap rondkeek: "Wat spreken jullie daar over boodschappen, en goden-zonnen, en over lineaire begrenzingen van ruimtetijden? Alsof er nog ergens een gids zou bestaan in deze wereld die de verdwaling zelve - is? Wat spreekt gijlie over het toeslaan van een ander zijn kaaksgewrichten alsof ge zelf een antwoord kent dat niet al van verre riekt naar ranzige pis? Wat verwijt ge daar anderen de wereldse zaken alsof ge ze zelf niet mist? Ik bezweer u: onthoudt anderen niet van een weg alsof ge ze zelf wist! Verloren als ik ben raak ik alleen maar meer radeloos van die vage raadsels die slechts uw onmacht en onwetendheid maskeren als een beeldschone en mooi versierde doch compleet nutteloze, lege kist! Zo blijft de weg immer wat ze altijd al was - vermist! Als gij de paden die we moeten volgen kent, voorwaar laat het ons dan allen weten vooraleer ge al uw wijsheid en kennis in deze dronken roes verkwist! Anders zal mijn vuist hier eens in menig aangezicht rechtkomen, geleid als door een kwaaië list!"

Toen ontstond er een hevig tumult onder de genodigden die, gedreven door de pijnverdoovende gaves van de alcohol, het plots een goed idee vonden om de ledematen met grof geweld op de anderen te laten neder dalen. De mens die voor zich keek was van plan om de persoon die voor hem stond op onzachte wijze een houten stoel op de rug kapot te slaan, doch dit had de mens die achter zich keek snel in de gaten en even later bloedde de mens die voor zich keek stevig uit zijn neus. De Prediker der Moraal bezweerde op apocalyptische toon de kwalijke

Wat is Kunst?

Een Debat over Normen en Waarden

Deze historie is gebaseerd op waargebeurde feiten. Moeial bvba bewaarde op een onfortuinlijk geformatteerde harde schijf getuigenissen in mp3 formaat. Hier volgt een reconstructie van de feiten naar bekentenissen afgelegd op de centrale zetel van Moeial bvba. De betrokkenen wensen anoniem te blijven.

GETUIGENIS

Het volgende gebeuren situeert zich binnen vakje B3 op de stafkaart één onzer centrumsteden. Een kunstminnende man betreedt een kunstgalerij. De gezellige centrale etalageruimte wordt verrijkt met aquarellen en hedendaagse sculpturen (van die ronde).

De man wenst elk kunstwerk individueel van naderbij te inspecteren. Een vreemd gevoel maakt zich subtiel van hem meester. Herinneringen uit zijn kindertijd borrelen uit zijn onderbewustzijn. Waterverf met borsteltjes en papier. Zijn dat flarden van wasco-krijtjes?

Hij was ooit gelukkig. De man zet zijn onderzoek verder en concludeert dat er niet meer dan een goede "kindertekening" tussen te bespeuren is. De sculpturen dan maar. Die zien er best goed uit. De man begrijpt niet altijd waar de artiest wenst uit te drukken maar hij vindt het wel leuk en aangenaam om naar te kijken. De rondingen zijn erg esthetisch en rustgevend. De man wordt nu benaderd door galerijpersoneel en krijgt attent tekst en uitleg. Hij leert dat de galerij trots deze collectie presenteert. De kunstwerken zijn van de hand van netwerkenden uit de omgeving.

Netwerkenden? Welnu, "niet-werkende" is een nieuw hip eufemisme voor mentaal gehandicapte -we worden steeds minder vertrouwd met het ouderwets abnormale terwijl excentriek gedrag nog nooit zo aanvaard is geweest. De man is nu in staat in de flashbacks uit het verleden te kaderen. Hij vertelt de galerij dame zijn opgewelde gevoelens tijdens de aquarelinspectie met de begeleidende vragende opmerking dat het feit dat de sculpturen niet verdacht "kinderlijk" waren misschien meer inzicht verschaft over de hedendaagse sculpturist (die ten minste van die rondvormige dingskes fabriceert) dan over de creativiteit en plastische kwaliteiten van de modale mentaal gehandicapte.

Deze opmerking wordt echter gehoord door een dame met hoog excentriciteitgehalte die de man prompt ongenueanceerd op zijn plaats zet. Met haar 27 jaar artistieke ervaring - ze is namelijk zelf ook kunstenaar - is ze uitermate onder de indruk van de prestaties van onze andersvalide medemens waarbij ze de bekrompenheid en emotionele constipatie van de man in de olieverf zet. De assertiviteit van de man doet de ingezette discussie verder ontaarden. Kortom, de toon is gezet...

TIJD VOOR EEN DEBAT

Quid ars est? In ieder geval is kunst iets waarneembaar, zintuiglijk. Er is iets gebeurd. Wat verwachten we van het echt kunstwaardige? Creativiteit (eventueel mateloze). Moet kunst aanzetten tot nadenken of moet het mooi en aangenaam zijn om naar te kijken? Is er gevoel, genot of afschuw mee gemoeid? Is kunst maatschappelijk of geschiedkundig relevant? Moet kunst origineel zijn in zulke mate dat een mens zich soms afvraagt of er geen goede redenen zouden zijn waarom sommige dingen nog nooit gedaan zijn? Of is dat het effect dat de grootmeester net wil bereiken. Vertelt kunst een verhaal? Moet een kunstenaar confronteren of shockeren?

Wat is precies kunstwaardig? Of is het kunstvaardig? Het tot stand komen van, de schepping zelf, praktijk en ambachtelijkheid zijn misschien triviaal maar essentieel voor elke (kunstzinnige) bewerkstelling. Kunst mag in dat opzicht niet louter toevallig zijn. Zo je wilt blijft

dit privilege gereserveerd voor Moeder Natuur en haar domme beesten. Zoals het geluid van de filosofische boom die valt zonder getuigen is de onmenselijkheid van kunst.

Kunst impliceert menselijk handelen. Er dringen zich vragen op. Is het voldoende om het kind (of evenredige mentaal gehandicapte), eventueel met

zelfvertrouwen en de snelheid van de kunstenaar. Hij bekwaamt zich in een medium dat door traditie gestroomlijnd werd (e.g. de kunst der bloemschikken). Elke technische of motorische aangelegenheid heeft uiteraard een persoonlijke toets. Het is niet verplicht technisch vernieuwend te zijn maar om een 'vak' te leren. Anderzijds zijn er altijd buitenbeentjes nodig (exploratie) die

van de gemeenschap stellen. Open voor iedereen met geld, (technisch) niveau verzekerd. Het zijn professionals. Na de contractuele plichtplegingen werkt de "play ball" kunstenaar het onderwerp met karakter verder uit, hij stelt naar eigen vermogen een persoonlijke compositie samen en gebruikt vervolgens zijn individueel aangescherpte technische vaardigheden om dit kunstwerk te baren.

Een rotatie van Pi radialen belicht de andere kant van het spectrum. We kunnen hier mensen waarnemen die in de eerste plaats een forum zoeken om iets te vertellen. Verhaal en moraal. Het gaat hier niet over verhalen zoals de avonturen van een vaas met bloemen op een tafel of de lijdensweg van Christus zaliger vanuit het standpunt van de Calvarieberg zelf maar over een echte boodschap. Zo'n boodschap kan duidelijk zijn (vergelijkbaar met slagzinnen tijdens een lerarenbetoging) of subtiel (met als extremum een situatie waar iedereen onder de indruk is van een onbegrijpbare boodschap om niet dom over te komen). Verlichtende kunstenaars met een onweerstaanbare drang naar originaliteit kunnen de illusie creëren dat de kunstenaar buiten de lijntjes kleurt omdat binnen de lijntjes niet binnen zijn vermogen ligt.

TECHNOLOGIE, KUNST EN ENTERTAINMENT

Is ambachtelijkheid met betrekking tot kunst zaligmakend? Is technologie een kunstvorm? Denk aan de sassen op het kanaal waar staat te lezen: "Verboden het

praktisch vernieuwende voorstellen doen die door de vakgemeenschap beoordeeld worden (evaluatie). Dat is evolutie. Het is echter de grijze massa die de soort in stand houdt.

Over de aansturing der motoriek onder kunstenaars heerst de compositie, die in grote mate bepaald wordt door het karakter van de artiest zelf. Technische regels zijn nog steeds relevant maar de kunstenaar beschikt nu over meer vrijheidsgraden.

kunstwerk te betreden!". Het is zeker niet eenvoudig een sas te maken. Je maakt een sas nooit helemaal goed van de eerste keer. Vaardigheid (weliswaar in groep) is in overvloed aanwezig. Een sas is echter hopeloos functioneel. Het dient in de eerste plaats ergens voor: het verzetten van boten. Technologie kan wel een kunstmedium zijn zoals de multimediale kunstkubus in het Centraal Station. Is echte kunst zinloos? Wat moet er gebeuren met abstracte wetenschap: wiskunde? Een strakker/beprekter raamwerk zal je niet vinden en toch zit het vol zinloos elegante spelereien. De waarneembaarheid is echter minimaal en zintuiglijke prikkeling is voor ieder van ons toch zo belangrijk. Zelf een vijf minuten durende nulmeting op de 6 fronten - neen je bent dan nog niet altijd dood - kan erg verfrissend zijn, aanzetten tot nieuwe inzichten en dapperheid (cfr. ijsberen) maar literatuur is tenslotte wel een algemeen aanvaarde kunstvorm. Waar ligt hier de grens tussen kunst en wetenschap?

Waar ligt de grens tussen kunst en entertainment? Kunst houdt mensen niet zelden bezig (e.g. muziek) en beeldende kunst zou de huiselijke sfeer kunnen veraangemen. Maar zeker niet alle entertainment is kunst (e.g. Flikken op 1) ondanks eventuele vaardigheid (e.g. Cirque du Soleil).

Hoe verhouden kunst, technologie en entertainment zich ten opzichte van elkaar; Rembrandt, de posterversie en Van Megeren?

UITVAART

Is er een bepaalde maximale spreiding van de verschillende parameters die we als kunstbepalend vinden noodzakelijk? Is een dirac puls op één enkele parameter de naam kunst waardig? Mag een parameter überhaupt nul zijn? Anders geformuleerd: kan kunst gehijacked worden door een stel onhandige creativisten vol goede ideeën waar ze niet mee om kunnen gaan. Mensen die geen kanaliserend ambacht meer geleerd hebben of louter het kind of niet-werkende in zichzelf aanspreken.

CITAAT

"Quid ars est? Meretricium."
Charles Baudelaire

authentieke motoriek, in ons naar boven te laten komen om vervolgens creatief met originele ideeën kunstzinnig aan de slag te gaan? Hoe wordt je in hemelsnaam kunstenaar? Word je zo geboren, kan je dat überhaupt "worden" en kan/moet je daar dan voor gaan studeren?

WORTELS IN DE EERDE

In een verleden was kunst vooreerst gebaseerd op een stevige, degelijke basis van gewapend beton met wortels diep in de eerde: vaardigheid, investering, oefening en toewijding (eventueel

afgedwongen volgens de oude school en dat doet pijn). De aspirant-kunstenaar maakt zich een rauw raamwerk eigen, waarbinnen het mogelijk is scheppingskracht te richten. Hij zaait om later te kunnen oogsten. De beheersing van het raamwerk bepaalt het detail, de mogelijkheden, het

Het onderwerp is vrijwel wars van technische aangelegenheden en verleent elke grootmeester een onuitputtelijke bron van mogelijkheden. Een "play ball" kunstenaar (e.g. Rubens) werkt vaak in opdracht. Het zijn vakmensen die hun talenten/diensten/vaardigheden (tegen betaling) ten dienste

Frederik Verbist

Interview met Prof. Patrick Stouthuysen

“Vrije meningsuiting moet absoluut zijn of niet zijn”

In een vijfdelig kerstessay dat rond de jaarwisseling gepubliceerd werd in *De Standaard* heeft Patrick Stouthuysen, politoloog aan de VUB en links-liberaal ideoloog, een absolute vrijheid van meningsuiting verdedigd. Op 23 januari 2007 gingen we in gesprek met Prof. Stouthuysen en tastten we de limieten van diens vertoog af.

VRIJHEID VAN MENINGSUITING EN... HAAR GRENS

Bilal: In uw kerstessay van vorige maand verdedigde u een zo goed als onbeperkte vrijheid van meningsuiting, waarbij geweld als grens moet fungeren, omdat een samenleving daar “uit lijfsbehoud de grens moet trekken”. Als we het artikel van journalist Paul Beliën onder ogen nemen, dat geschreven werd naar aanleiding van de moord op Joe, kunnen we ons niet van de indruk ontdoen dat het aan de basis zou kunnen gelegen hebben van de moordtocht van Hans Van Themsche door Antwerpen, enkele weken na publicatie van Beliëns “geef ons wapens”. Denkt u dat taal kan leiden en zelfs kan verworpen tot een gewelddadige handeling?

Prof. Stouthuysen: “Ja, natuurlijk. Het punt dat men de grens niet kan trekken tussen woorden en daden toont op zich al aan dat de wet daar niet het beste instrument is. Wat kan men over elkaar zeggen, wat niet? Waar trekt men grenzen? Dat is iets dat voortdurend evolueert en daarom vind ik de wet een heel grof instrument om die voortdurend veranderende problematiek te regelen. Ik denk dat er moeilijk een algemene regel kan worden gemaakt, maar ik trek effectief minstens één grens, en dat is de grens die aanzet tot geweldsgebruik vormt.”

Fysiek geweld dan. Maar wat te doen met een ‘talige voorzet’ (psychologisch geweld) tot fysiek geweld, zoals het reeds genoemde artikel van Beliën?

Fysiek geweld blijft de grens. Daar heeft John Stuart Mill destijds, honderdvijftig jaar geleden toen hij ‘On liberty’ schreef, ook de grens getrokken. Stel nu dat we in dit gesprek zeggen ‘dood aan de grootgrondbezitters’, dan is dat niet zo erg. Als je dat echter op het marktplein roept terwijl er een hongersnood is, en er dus mensen klaar staan om naar het huis van de grootgrondbezitter te trekken, dan is dat iets helemaal anders. En dan kom ik tot de essentie van je vraag: uiteraard zijn woorden ook daden. Maar men moet op één of andere manier het oorzakelijk verband kunnen leggen tussen woorden en daden. Toen men in de jaren 1970 in de Duitse Bondsrepubliek met terroristenbewegingen van links te maken kreeg, had je ook mensen die zeiden dat al die linkse professoren op de universiteiten verantwoordelijk waren omdat ze over de gewapende strijd schreven. Men noemde hen ‘schrijftafelmoordenaars’, die even schuldig zouden zijn als de terroristen. Nu, uiteraard is dat verband niet zo te maken; je hebt die professoren aan de universiteiten, hun overtuiging sijpelt door naar alternatief linkse bewegingen. Daarbinnen heb je dan groepjes die beginnen te flirten met geweld. En dáárbinnen heb je dan weer een aantal individuen die de stap naar geweld ook daadwerkelijk zetten. Er is dus een verband, maar beweren dat Sartre en Marcuse, door wat ze schreven, ook verantwoordelijk waren voor wat Andreas Baader en zijn kompanen van de RAF deden, dat is iets anders.

Waarom zou Sartre anders, enkele jaren na zijn bezoek aan Baader in zijn Duitse gevangenis, afstand hebben genomen van dit bezoek?

In het voorbeeld van Beliën is dat oorzakelijk verband toch veel duidelijker! Het hele land stond in rep en roer en er werden allerhande verdachtmakingen gemaakt. Niemand wist op dat moment of ze ook klopten, we konden eigenlijk nog niets zeggen. En toch meende Beliën niet alleen te weten dat het moslims zouden zijn. Direct trekt hij de gevolgtrekking dat islamieten allemaal vanuit hun traditie en cultuur leren hoe ze moeten offeren. De moslims waren de roofdieren en wij de slachtdieren, aldus Beliën. En dus konden we ons maar beter verdedigen en naar de wapens grijpen. In die context is dat dus heel duidelijk aanzetten tot geweld.

Maar, en dit is de essentie, de wet is een té bruut instrument om heel de problematiek van meningsuiting te kunnen gaan regelen. De wet kan daar absolute grenzen trekken, maar voor de rest is het heel moeilijk aangezien dingen altijd in hun context gebeuren. Men kan twee houdingen hebben t.o.v. vrije meningsuiting: ofwel mag alles worden gezegd en moet, wie iets wil verbieden, aangeven waarom hij dat verboden wil zien. Ofwel mogen sommige dingen niet worden gezegd, en moet wie daarover dan toch iets wil zeggen uitleggen waarom hij dat wel wil zeggen.

Persoonlijk vind ik dat eerste principe véél gezonder: dat wil zeggen dat in principe alles gezegd mag worden, maar er een aantal gevallen kunnen zijn waarin men grenzen kan stellen en dat men dan moet verantwoorden waarom.”

Aan wie moeten zij die iets verboden willen zien, in de logica van uw eerste principe, de verwerping of niet-aanvaarding van een verschijnsel of discours verantwoorden?

De samenleving in eerste instantie. Ik denk dat het we debat rond bv. racisme in onze samenleving niet durven voeren. We verschuilen ons achter ‘laat de wet het maar oplossen’, terwijl de wet dat in dit geval niet kan. De wet kan dus wel degelijk paal er perk stellen aan racistische handelingen, maar is wanneer het gaat over vrije meningsuiting, wel een heel log instrument. In het debat in de samenleving zijn er voortdurend uitspraken die niet kunnen. Maar dan moet men die uitspraken aanvallen en zeggen waarom ze niet kunnen, in plaats van te roepen dat de wet ze moet verbieden. In heel extreme gevallen, zoals wanneer er wordt aangezet tot geweldgebruik, kan men uitspraken verbieden. Maar in de meeste gevallen is het beter dat men gewoon uitlegt waarom een bepaalde uitspraak niet kan, hoe er andere manieren zijn om over die specifieke dingen te spreken, en waarom men kwetsend over kan komen bij bepaalde groepen. Ik denk dat die aanpak nuttiger is en veel meer kans maakt om mentaliteiten te veranderen.

De wet draagt volgens u in dezen weinig veranderingspotentieel, maar wat zou dan wel een instrument zijn om mentaliteiten te veranderen?

Mentaliteiten veranderen is sowieso werk van lange adem, iets waar je zeer intens en over een lange termijn mee moet bezig zijn. Vergelijk bijvoorbeeld hoe er nu en veertig jaar geleden over vrouwen werd gepraat. Binnen twintig jaar is dat vermoedelijk weer radicaal veranderd. Ik herinner mij dat de socialistische vakbondsleider Louis

Major, geconfronteerd met een aantal vrouweneisen, vlakaf zei dat ‘die wijven zoveel complimenten niet moeten maken’. Dat werd toen als normaal beschouwd. Iemand die dat vandaag zou zeggen is politiek dood, maatschappelijk dood. Je ziet dat op twintig, dertig jaar dingen kunnen veranderen.

Hoe veranderen dingen dan?

Organisaties en bewegingen die zich vormen, die voortdurend in debat gaan en tussenkomen, die

is de slechtst mogelijke beeldvorming die we hadden kunnen bedenken om over elkaar te praten, denk ik.

HET RACISMEDEBAT

Professor Matthias Storme (KUL) verdedigde niet zo lang geleden, met liberale argumenten als vrijheid van mening en handeling in de aanslag, het recht op discrimineren in de privé-sfeer. Hoe staat u hier tegenover?

Ook al ben ik het vaak oneens met mensen als Matthias Storme: ik heb er wel respect voor. Je hebt zulke mensen nodig in het maatschappelijk debat. Mensen die bepaalde dingen durven te zeggen en die soms misschien wel erg ver gaan, maar die daardoor minstens wel dingen in beweging brengen. Als we nu kijken naar het recht op discriminatie dat hij verdedigt, vind ik dat uiteraard een zeer moeilijk punt. Natuurlijk is het een schande om iemand een huis, een job en al dat soort dingen te weigeren op basis van zijn etnische afkomst, huidskleur of godsdienst. Dat is schandelijk. Maar dan moeten we wel verder durven doordenken in de logica die we hanteren. Storme probeert ons daardoor na te denken over de consequenties van onze standpunten. Waarom zou een islamitische school of een joodse-orthodoxe school bijvoorbeeld niet kunnen zeggen ‘leraren die hier komen moeten bepaalde dingen naleven anders werven we ze niet aan’. Mijn universiteit doet dat in principe ook. Als wij hier komen werken dan ondertekenen wij het principe van het vrij onderzoek. Is dat ook geen discriminatie op levensbeschouwelijke basis? Dus je begrijpt me: Storme dwingt ons na te denken over de limieten van onze beginselen.

Weet je, ik denk dat we vaak een beetje hypocriet zijn over dat soort dingen. Ook langs de kant van, we zullen maar zeggen ‘de weldenkenden’. Hetzelfde zie je in het hoofddoekendebate. We nemen wel standpunten in, maar we denken niet na over de consequenties. In het algemeen vind ik het goed dat er mensen zijn die hun nek durven uit te steken, die dingen zeggen waar ik misschien niet mee akkoord ga, maar die je dwingen om na te denken. Die maken dat je zegt: ‘shit, waar trek ik zelf de grens’?

U raakt daar het hoofddoekendebate, wat bedoelt u met hypocrisie van de weldenkenden?

In dat debat wordt ook gesteld dat er twee logica’s zijn: er is de logica van ‘je administratie moet neutraal zijn’ versus de logica van ‘je administratie moet een afspiegeling zijn van de samenleving’. Op het eerste zicht is die logica van de afspiegeling sympathiek. We leven in een ingewikkelde samenleving, dus waarom zou de administratie daar geen afspiegeling van moeten zijn? Maar wat bedoelen we dan eigenlijk, bedoelen we dat een administratie waar geen Marokkaan of zwarte werkt niet goed kan zijn?

Men bedoelt dat een ‘blanke’ administratie in het licht van de multiculturele samenleving geen ‘rechtvaardige’ administratie is.

Wat ik wil zeggen is dat we zeer vaak te snel klaar zijn met redeneren. Als je kiest voor het standpunt dat de overheid neutraal moet zijn dan heeft dat duidelijke consequenties. In die logica moet een rechter bijvoorbeeld een toga dragen om duidelijk te maken dat hij daar zit om een rol te vervullen en niet als individu. Dat vind ik duidelijk. Maar dat betekent ook dat een ambtenaar aan het loket in uniform moet zitten, zodat je daar iemand in een rol ziet en niet als *Jos of Fatima*. Dat zijn de consequenties: daar kan je voor of tegen zijn. Hetzelfde geldt voor de andere logica, die van de afspiegeling. Die wordt niet altijd consequent doorgetrokken. Dat zou betekenen dat als een instelling geen afspiegeling vormt van de samenleving ze niet optimaal kan werken. Dat betekent bijvoorbeeld dat we zeggen: men kan maar recht krijgen als er iemand in het apparaat zit waarin men zich kan herkennen. Willen we dat? Want dat lijkt me gevaarlijk. Als een zwarte maar vertrouwen kan hebben in het gerecht als er daar ook een zwarte zetelt, dan is dat een gevaarlijke evolutie.

Dat is wat ik bedoel: in veel discussies denken we te snel dat we al klaar zijn. We moeten durven

Interview met Prof. Patrick Stouthuysen

“Vrije meningsuiting moet absoluut zijn of niet zijn”

nadenken over de consequenties van onze standpunten, ook al komen we dan uit op conclusies die we moeilijk vinden. Mensen als Storme helpen ons om consequent te leren zijn.

In essentie gaat het toch gewoon eerder over een billijker verdeling van schaarse posities bij de overheid. Het gaat over de gelijke toegang tot jobs, bij de overheid in dit geval?

Ik denk dat je zeker een punt maakt als je stelt dat overheidsadministraties, maar ook bedrijven, zich voortdurend over hun samenstelling moeten bezinnen. Dat men om de zoveel tijd eens kijkt naar wie er precies werkt en vergelijkt met samenstelling van de samenleving. Uiteraard. Maar Storme had het over de privé-sector. Als het over de overheid gaat zegt hij ook dat de overheid niet mag discrimineren

Na de veroordeling van het Vlaams Blok (VB) wegens racisme verklaarde diezelfde Matthias Storme het volgende: “Ik vind het nu bijna een morele plicht om op het Vlaams Blok te stemmen”.

Een proces voeren tegen het VB met de antiracismewet in de hand vond ik sowieso niet zo doordacht. We hadden het beter niet gedaan. Maar de consequentie die Matthias Storme daaraan verbond sloeg nergens op!

Ik ben naar aanleiding van het kerstessay gaan praten op het CGKR (Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding, red.). Het was een heel goed gesprek, een heel toffe en wederzijds verrijkende discussie. Nu, één van de dingen die mij zijn bijgebleven over de racismewet is dat zij zeggen: “Ok, de wet is niet goed, maar als je een goede rechter hebt, dan kan ze werken”. Dat vind ik eigenlijk helemaal niet gezond: de kwaliteit van de wet laten afhangen van de kwaliteit van de rechter...

Een goede wet is er één waar ook een slechte rechter niets mee kan misdoen. Het VB een proces aandoen vond ik om verschillende redenen geen goede zet. Het is duidelijk dat men moet reageren op alle uitspraken van het VB, die over de schreef gaan, dat is duidelijk. Omtrent het bewuste proces heb je twee discussies, de principiële en de strategische. Om te beginnen met de strategische discussie: ik vond het heel gevaarlijk, omdat de kans groot was dat je het wel juridisch zou halen maar dat je politiek zou verliezen...

...wat ook gebeurd is bij de Vlaamse verkiezingen, ze haalden maar liefst 24%.

Dat bedoel ik, ik zag dat heel duidelijk aankomen. En wat dan de principiële discussie betreft: in het arrest brengt men een stuk of vijf dingen

bijéén, dat gaat over “systematisch aanzetten tot haat”, “in een kwaad daglicht stellen” enzovoorts. Die vijf dingen bijéén maken dat men kan zeggen dat er sprake is van racisme. Maar elk van de vijf is heel dubbelzinnig. Het is waar dat als men ze allemaal bijéénlegt dat men kan concluderen dat er sprake is van een duidelijk geval van racisme. Maar als elk van die vijf aparte dingen dubbelzinnig is, blijf ik dat principieel gevaarlijk vinden.

“Als er geen antiracismewet zou bestaan dan zou er een grotere taak en verantwoordelijkheid weggelegd zijn voor antiracistische

natuurlijk, maar toch hebben mensen tegenwoordig vrees om bepaalde dingen te zeggen, terwijl men in dit land eigenlijk zo ongeveer alles kan zeggen! Er leeft, breed verspreid in de samenleving, een gevoel dat “je bepaalde dingen niet meer mag zeggen”. Ik vind dat ongezond voor de democratie. Dat is ook de aanleiding geweest om de vijf essays te schrijven in de kerstperiode.

Vandaag de dag zou er volgens u “nood zijn aan publieke etiquette”. Welke rol ziet u dan weggelegd voor socialiserende instellingen als

in het wassalon, op de trein, op de tram, gezegd wordt dan moet je daar op reageren. Niet op een contraproductieve manier, maar op een vriendelijke en misschien zelfs grappige en subtiele manier. Het is je burgerplicht om te reageren. Net zoals je niet mag aanvaarden dat je onmiddellijke omgeving seksistische moppen of opmerkingen gemaakt worden. Dan moet je ook niet met een proces dreigen of met de wet staan zwaaien, maar gewoon reageren.

Mensen hebben altijd het gevoel dat er wel instanties zijn, of desnoods de wet, die de samenleving in goede banen zullen sturen en vorm geven. Maar zo werkt het niet. De samenleving, dat zijn wij. De samenleving maken wij van seconde tot seconde. En als je niets doet ben je ook mee verantwoordelijk voor het resultaat. Dus is het ieders verantwoordelijkheid om te reageren op dingen die niet door de beugel kunnen. Ik vind dat elke burger en elke organisatie daar een rol in heeft te spelen.

Uiteraard is er een speciale rol weggelegd voor die organisaties die socialiserend zijn zoals scholen, jeugdbewegingen en media. Eigenlijk moeten we voortdurend in ons dagelijkse leven waakzaam zijn over wat er wordt gezegd en over hoe er wordt gesproken. De wet kan dat niet. De wet kan daar niet veel aan veranderen. Er moet een cultuur zijn waarin men elkaar durft aan te spreken op onbehoorlijk gedrag, waarin men durft te zeggen wat men vindt van elkaar uitspraken of ideeën. En dat is nu net ook het moeilijke. In Vlaanderen is dat misschien zelfs zeer extreem: we kunnen niet tegen debat, tegen een open gesprek. We krijgen al snel schrik dat we iemand voor de borst zullen stoten of dat we zelf zullen worden aangesproken. Dan zwijgen we liever. Vooral in Vlaanderen moeten we een cultuur kweken waarin we leren aanvaarden dat je elkaar ook kan tegenspreken zonder meteen vijanden voor het leven te zijn. Nederlanders hebben het daar vaak makkelijker mee. Soms zeggen ze vlakaf: “Nou, dat vind ik helemaal niet!” En daar schrikken wij Vlamingen van, want iedereen moet onze vriend zijn, iedereen moet ons graag zien. Maar ik vind dat je soms, in alle eerlijkheid en met respect voor elkaar, het radicaal oneens moet kunnen zijn en dat ook openlijk durven zeggen.

Misschien liggen de Maghrebijnse en Vlaamse cultuur dan dicht bij elkaar dan we dachten. Allebei schaamtculturen?

Ja, misschien wel (lacht). Dat heb ik nog gehoord.

Bilal Benyaich

Dit interview werd in opdracht van KifKif-Journalistiek afgelegd en is tevens op de website van KifKif vzw (www.kifkif.be) verschenen.

organisaties”, zegt u in uw kerstessay. Maar u weet toch dat uitgerekend antiracistische organisaties vragende partij zijn voor een (verstrengde) antiracismewet.

Als men de zaken op langere termijn ziet zal men tot de conclusie komen dat alleen de moeilijke en pijnlijke weg van het debat en van de argumentatie dingen kan doen veranderen. En ik denk dat dat het hoofddoel moet zijn van een antiracistische organisaties als KifKif. Natuurlijk begrijp ik het ongeduld, omdat de dingen vaak zeer traag gaan, waardoor het eenvoudiger lijkt om gewoon de snelle weg van het wettelijke verbod te kiezen. Maar toch denk ik dat de aanpak van ‘dingen bij wet verbieden’ niets verandert in een samenleving. Integendeel, dat kweekt ressentiment en complotdenken. Door de wet is het debat niet gestopt

de media en het schoolwezen?

Ik zie een gigantische rol voor deze instellingen weggelegd, want dat is iets dat we niet kunnen afschuiven op organisaties. Een paar jaar geleden lachte men mij uit als ik dat zei, ik ben blij dat dit nu minder het geval is. Ik vind publieke etiquette iets wezenlijks, dat gaat over burgerschap in de meest elementaire betekenis van het woord, dat je een aantal dingen niet aanvaard of zo maar laat passeren.

Als je geconfronteerd wordt met iemand die racistische opmerkingen uit, moet je, in de mate van het mogelijke, reageren. Uit burgerzin. Ik weet ook wel dat je je leven niet op het spel moet zetten, dat is duidelijk. Stel dat je tegenover tien skinheads staat, dan kan je misschien beter doen alsof je het niet gehoord hebt. Maar als dat gewoon

Column

Het gelaat vertoonde lachrimpels: kerven van geluk. De avond beet het zonlicht stuk en de wind woei door de bomen. De deemstering wiste warmte uit en de mist dreef snel de heuvels op om de horizon te gaan omzomen. Men was massaal vanuit het dorp - en ook wel van veel verder nog - gekomen om zich, eerst onwennig nog, aan dit wonder te komen laven als aan een nieuwe bergbron die afwisseling brengt in smaken; men zei zelfs dat er opkomst was vanuit de Raad van Staten...

Zo was het geweest die eerste avond nog, en ook de eerste tijd na de oorspronkelijke verschijning. Vele mensen brachten er offers, en het kwam maar zelden voor dat er niemand kon worden aangetroffen op de plaats van het mirakel. Het rook er dan ook constant naar brandoffers en kaarsen en naar wierook en naar lichaamszweet. De lucht was vol van klankschalen en golven van frequenties, het hoofd verlamd van lotusbloem: een eindeloze sequentie van verdwaasde meditatie. Wie het nu juist was die ze hier nu juist aanbaden, was voorlopig nog niet uitgeklaard: veel meer dan verschijnen had de godheid tot dan toe nog niet gedaan...

Het gelaat vertoonde lachrimpels: kerven van geluk. Ze was hier twee dagen geleden gearriveerd, vergezeld van haar broer en ouders.

Het Gelaat Vertoonde Rimpels

Het was een lange, barre tocht geweest, helemaal over de bergen. Ze waren wel een week onderweg geweest en hadden het grootste deel van hun avonden en nachten doorgebracht in een kille sneeuwhut die ze zelf hadden moeten graven. De dooi zou immers nog wel een hele tijd op zich laten wachten, en rond deze tijd van het jaar was het grootste gedeelte van de bergketen ondergedompeld in een pak van metershoge poedersneeuw vol gevaarlijke spleten en gaten. Vooral haar moeder was vastbesloten geweest dat haar gezin nood had aan dit wonder, dat er voor hen misschien wel eens hoop zou kunnen zijn bij deze wondere verschijning. Erg precies was haar moeder daarbij niet geweest, maar ze wist wel dat die daarbij vooral had gedacht aan het gespleten verhemelte van haar drie jaar jongere broer waar de mensen uit het dorp vaak zo hatelijk mee spotten. Ze zaten hier nu al drie dagen onafgebroken te mediteren, maar toen ze door de honger haar concentratie verloor en even een snelle blik op haar broertje wierp, was er nog helemaal niets veranderd. Ze deed weer snel de ogen dicht en trachtte zich te concentreren...

Zo was het geweest die eerste zes weken nog, en ook nog een hele poos later. Maar langzaamaan werden de aanwezige massa's kleiner. Buiten het feit van de verschijning om had er zich van de kant van de verschenen godheid nog steeds zo

goed als niets gemanifesteerd. De mensen hadden het werk hervat en verloren al snel het geloof in de werkzame krachten van het wonder. Haar moeder was één van de laatste overtuigden geweest, tot op het barre einde. Acht weken verbleven ze toen reeds bij de godheid, en de laatste drie dagen waren ze moederziel alleen op de plaats van het mirakel. Het terrein was helemaal platgetrapt en overal slingerde afval. Toen gebeurde het: haar broer was zomaar omgevallen. Ze hadden meteen gezien dat hij dood was en wierpen zich op hem. Het was pas uren later dat ze bemerkten dat ook alle vegetatie in de wijde omtrek was verdord en dat er vissen op het water dreven...

Het gelaat vertoonde lachrimpels: kerven van geluk. Diezelfde avond nog was de verschijning alweer omringd door hele massa's mensen die wanhopig om genade smeekten en om doeltreffende bescherming voor deze algemene vlag van ongeluk en rampspoed en ook zorgen. Er werden nog grotere offers aangeslept en de meditatie ging nog dieper. Nooit tevoren had de godheid zoveel diepgevoelde hoop en wanhoop over zich heen gekregen...

Zo was het geweest die eerste tijd, en ook nog een hele poos later. Zij was echter nog diezelfde avond weer naar huis vertrokken, vergezeld van

haar twee ouders. Ze gingen weer helemaal over de bergen, kwamen thuis, deden daar alles wat ze werkelijk bij zich wilden houden in een paar zakken - en vertrokken weer: op weg naar verre streken. Velen zouden hen volgen, want er had zich van de kant van de godheid nog steeds niets gemanifesteerd dat de plaag had kunnen doen keren. Men was er langzaamaan van overtuigd geraakt dat de verschijning zelf de bron moest zijn van al deze ellende, en men bracht hem ditmaal andere offers en men smeekte hem te verdwijnen. Maar het derde allemaal niet, en ook de uitdrijvings- en zuiveringsrituelen konden hier slechts weinig baten. De mensen begonnen al snel te verhuizen en de hele streek liep leeg. Rond de plaats van de verschijning vormde zich een reusachtige cirkel van dood, verval, waar men sindsdien steeds tevergeefs een enkel spoor van leven tracht te ontwaren...

Het gelaat vertoonde lachrimpels: kerven van geluk.

Bram langmans AKA
The Boy That Ate His Glasses

MONOPOLIS

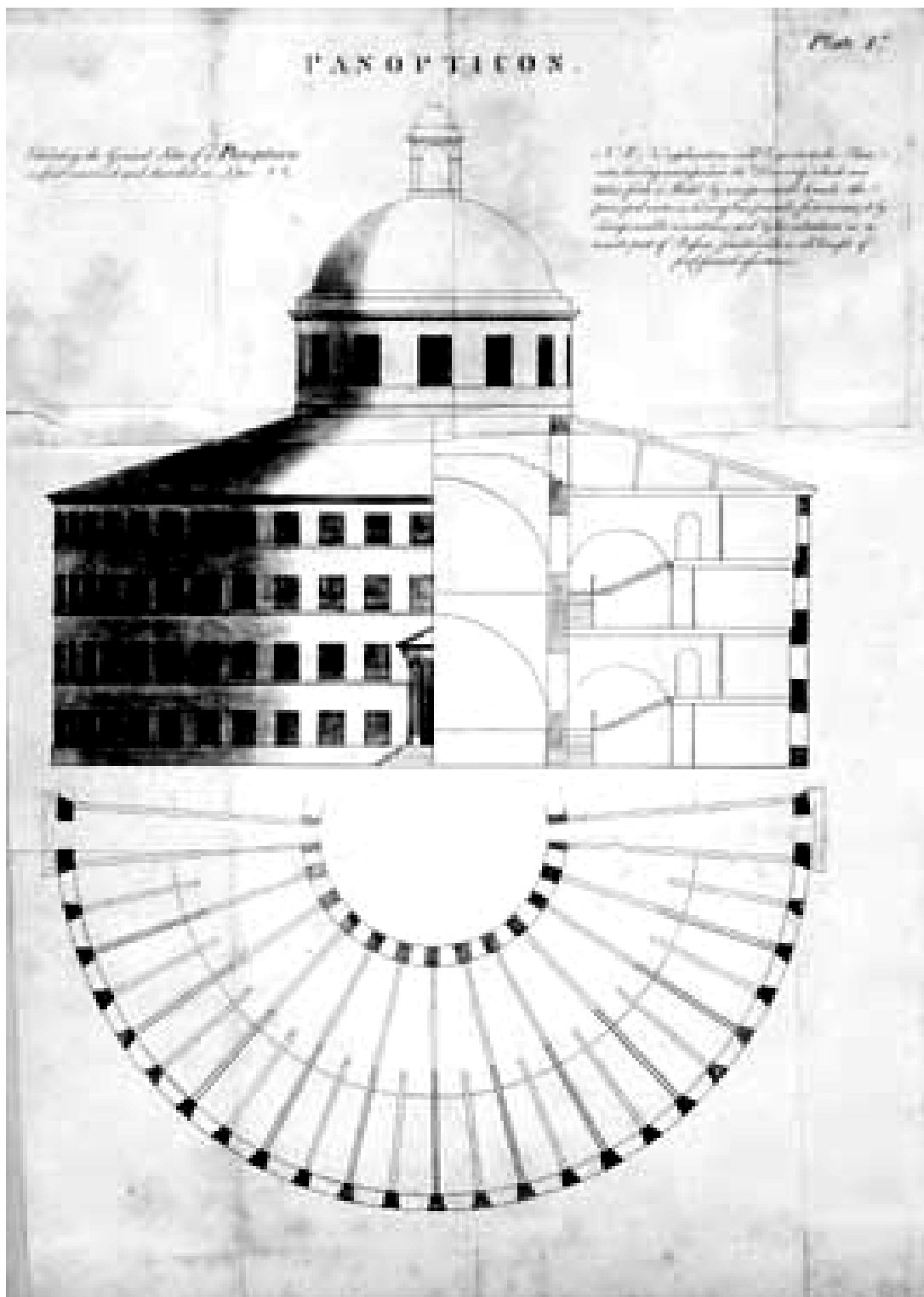
Een Verhaal over Kinderen

E en zenuwtrek schoot door het gezicht van de vader toen hij het spelbord gans had opengelegd. Zweetparels vormden zich op zijn voorhoofd en hij voelde zijn hart tekeergaan in zijn borst. Lichtjes vermoed kwamen de kinderen aan tafel zitten. Ze wilden eigenlijk gaan slapen want het was al zo laat. Omdat ze nog klein waren moesten ze op hun hurken gaan zitten om een overzicht te krijgen over het bord. Jonathan strekte moeizaam zijn arm uit en greep naar het deksel van de doos. Hij hield het voor zich uit, met de ellebogen op tafel, en fronste zijn wenkbrauwen. Is dit het dan, vroeg hij zich af? Gelijk toen hij het liet zakken, stond zijn vader, die rechtover hem zat, plotsklaps recht. Zijn hoofd was nu helemaal rood geworden en zijn ogen bloeddorpen. De kinderen wilden een blik met elkaar wisselen, maar vader sprak onverhoeds en tegen niemand in het bijzonder: "Vanavond spelen we MONOPOLIS!" Zijn woorden vulden de ruimte als een kanonschot. Hij zakte zijn armen in de lucht, gooide het hoofd achterwaarts en sloot zijn ogen. "MONOPOLIS!" herhaalde hij, nu met een stem die beefde alsof hij door demonen werd bezeten. Vervolgens sloeg hij de handen in het gezicht en ademde luid en onregelmatig. "Ik ben niet gek," fluisterde hij. Een traan kwam vanonder zijn handpalmen tevoorschijn. Jonathan en zijn jongere broertje sloegen de ogen neer. Het was alsof zij iets verkeerd gedaan hadden zonder dat zij precies wisten wat. Onder de tafel grepen ze bang elkaars hand. Jonas was nog klein, maar Jonathan wist precies wat er te gebeuren stond. Zijn moeder had hem verwittigd, hem alleen, voordat ze stierf. Ze had gezegd: "Let op voor MONOPOLIS. Speel het nooit, ren weg wanneer iemand het tevoorschijn haalt. Maar vooral-" en toen had ze zijn hoofdje naar zich toegeroken en in zijn oor gefluisterd: "Probeer niemand te redden behalve jezelf wanneer het zover is. Begrijp je wat ik zeg?" Hij herinnerde zich nog de rilling die door zijn hele lichaam gedaverd was. En ofschoon hij die belofte gemaakt had, kon hij het vandaag niet opbrengen om zijn broertje alleen achter te laten. Hij wist dat indien hij op zijn snelst zou rennen, Jonas hem nooit zou kunnen bijhouden. Jonathan begreep dat hij het spel, het laatste dat ooit gespeeld mag worden, zou moeten meespelen. Het was zijn enige kans om Jonas te redden. Maar Jonathan was niet van gisteren. Hij vroeg of hij even naar het toilet mocht, hetgeen vader, die bezig was alles klaar te zetten, toestond. "Kom gauw terug," prevelde hij nog.

Natuurlijk was Jonathan niets anders van plan dan precies dat, terug te komen, maar niet zonder al zijn wapens en krachten die hij verborgen had onder de badkuip. Wat dacht vader wel? Indien er iemand op de wereld voorbereid was, dan was het Jonathan. Op het moment dat hij de woonkamer opnieuw binnenkwam, kon hij nog net op tijd verhinderen dat Jonas dronk van een glas fruitsap. Hij sprong over vader heen, helemaal tot aan de overkant van de tafel, en sloeg het glas uit Jonas' handen. Woedend keek hij naar vader, die ondertussen uitslag vertoonde over zijn hele gezicht. "Wat scheelt er jongen? Jonas vroeg of ik hem wat te drinken gaf en toen heb ik dat gedaan." En terwijl hij dat zei, haalde vader zijn hand vanonder de tafel tevoorschijn met daarin een zwart flesje. Vervolgens stond hij vliegensvlug recht en schreeuwde: "Fruitsap vol vergif!" en smeed met al zijn macht het flesje naar de kinderen. Maar Jonathan, die de tijd had leren anticiperen en begreep dat materie slechts een illusie was van de zintuigen, kon hen beiden tijdig doen wegduiken. Het glas vloog alle kanten op toen het tegen de muur uiteenspatte. "Blijf waar je bent!" riep Jonathan en wees met zijn vinger naar vader. Om één of andere reden kon deze slechts gehoorzamen. En tegen Jonas: "Vanaf nu zijn we een team en ik ben de baas! Je doet niets zonder mijn toestemming, oké." Jonas begon te huilen en zei dat hij het niet opzettelijk gedaan had. "Je moet goed begrijpen dat hij niet langer onze vriend is," vervolgde Jonathan en hield het

hoofd van zijn broertje met beide handen vast. "Zo is het," riep vader. "De bloedband is verbroken! Vanavond spelen we MONOPOLIS!" Na deze woorden te hebben uitgesproken, ging hij naar de keuken. De kinderen voelden hoe in zijn afwezigheid een donkere sfeer werd geboren. Een lichaam dat de ruimte helemaal vulde en waarvan je je aandacht moest afwenden om er niet door te worden opgevreten. Ze zetten de stoelen terug op hun poten en wachtten af in volle spanning. Even later kwam vader terug met een

in de diepte. "Rapporteur, Adjudant!" "Wel, Kapitein, zo te zien is het een rustige avond. Iedereen kijkt vredig televisie! Of ze slapen... dat komt op het zelfde neer!" De Kapitein knikte bedachtzaam en plaatste een voet op de trap. "Vertel mij eens, Adjudant! Is het menselijk ras niet verschrikkelijk en verdoemd?" "Wel, als u het mij vraagt..." Maar de Kapitein ratelde door: "Zijn het geen zielige schapen dan, de inwoners van dit walgelijk dorp? En is het niet aan ons dan, Herders in het Licht, om de

gigantische dode karperkop die hij vastbond bovenop zijn hoofd als een mijter. Iedereen ging weer zitten op zijn plaats. Vader deelde de kaarten uit en het geld, tezamen met de gronden en de sterrenbeelden. Jonathan zag erop toe dat hij alles eerlijk verdeelde. Toen vader daarmee klaar was, kruiste hij zijn armen op de tafel en boog zich voorover. Een grijns verscheen op zijn gezicht. "Er zijn verschillende mogelijkheden. Ofwel speelt ieder voor zich..." Jonathan onderbrak hem resoluut: "Jonas en ik spelen samen." "Is dat zo," vroeg vader. Ondertussen wendde hij zich tot de allerjongste. Hij stelde de vraag opnieuw, maar ditmaal langzaam en op dreigende toon. Pas wanneer Jonathan hard in zijn hand kneep, kon Jonas de moed opbrengen te antwoorden. Hij perste zijn gezicht samen, alsof een lamp hem in de ogen scheen, en gilde: "Ja! Ik speel samen met Jonathan, met mijn broer!" "Werkelijk!" brulde vader en hij wilde een klauw uitsteken naar Jonas, maar Jonathan wendde zijn geestestechnieken aan. Vader krabde zo zijn eigen gezicht open en schreeuwde het uit van de pijn. Hetgeen Jonathan echter ontgaan was, was dat vader het spel onopgemerkt reeds was begonnen. Hij had zijn eerste zet gedaan. Buiten was het stil, want de stad lag in slaap voor de televisie. Hoog boven de daken vaarde een zeppelin stil door de lucht. Een schim vol vissers en hengels die reiken

schapen voor zichzelf te behoeden? Is het niet waar dan, dat zij niet kunnen zonder onze stok! ...Ik dacht het niet!" De adjudant, die nog maar pas gepromoveerd was, dacht verkeerdelijk dat hij een discussie met de Kapitein zou kunnen voeren. Hij dacht werkelijk na over wat zijn overste zonet verteld had en probeerde voor zichzelf tot een standpunt daarover te komen. Na verloop van tijd fronste hij de wenkbrauwen. "Neem mij niet kwalijk, Kapitein..." Maar de Kapitein greep hem bij de kraag vast en gooide hem overboord. Tegelijkertijd rende een matroos aan dek en berichtte: "Operatie MONOPOLIS is gestart!" Kapitein: "Locatie?" Matroos: "Bauer & Roggenfelder!" "Dat is de naam van ons schip, idioot!" "Locatie... Ah, locatie... natuurlijk!" De kapitein smeed ook hem overboord en keek vervolgens omlaag met eigen ogen, helemaal in de diepte. Niemand ontsnapt aan mijn blik, dacht de Kapitein, terwijl zijn valkogen zich aanpasten aan de duisternis. Nadat hij de plek gevonden had, stak hij een arm omhoog. Het teken. Een matroos schreeuwde: "Emitteer het golfsignaal!" De Kapitein en de rest van de bemanning trokken hun helmen aan om zichzelf te beschermen. Vervolgens gebeurde er helemaal niets. Het was muisstil. De kapitein ging de kajuit binnen en controleerde de monitor. Het werkte...

"Kijk, Jonas," sprak vader. "Ik heb zonet heel Afrika aan jouw slappe greep ontfutseld! Wat denk je ervan als ik het nu van de kaart veeg?"

Jonas keek helemaal verward naar het spelbord. Hij begreep er niets meer van.

En Jonathan, die dit opmerkte, kreeg tranen in zijn ogen want hij zou het zijn broertje nooit kunnen uitleggen.

Plotseling vroeg Jonas aan vader: "Mag ik de spelregels eens zien?"

Vaders hoofd echter, kandelde zijwaarts. Alle leven was nu uit zijn ogen verdwenen. De vissenkop kwam tot leven, zoog zich vol met al wat nog aan leven overbleef in vader. De kaken van de vis vertoonden spasmen en de voorheen lege ogen draaiden nu driftig in het rond.

Boven klonken voetstappen en gestommel. Daar werd een bijeenkomst gehouden, in de slaapkamer van Jonathan. Een nieuwe bank zou worden opgericht. Een waarlijk humanitaire bank, in het hart van MONOPOLIS. Maar vergis u niet, in MONOPOLIS - daar bloeit vrijheid noch liefde.

"Wat is vrijheid?" vroegen de mensen, want zij hadden van dit woord nog nooit gehoord. "Is het gevaarlijk?" En de onopvallende schaduwen die in MONOPOLIS feitelijk heersers zijn, fluisterden vanuit het duister: Ja, levensgevaarlijk. Het is het allergrootste kwaad dat de mensheid ooit in zijn greep heeft gehad; ondertussen projecteerden zij schaduwen van slangen en wolven op de muren en de mensen begrepen nu hoe slecht vrijheid was. "Alles begon in het jaar 2001," fluisterden nu de leden van de Orde, "met de dreiging van Osama Goldstein. Velen beweerden dat hij niet bestond, maar hij was levensecht, neem dat maar van ons aan. Van ons: bewaarders van de kennis en van alles wat vernieling zaait."

"Wablief," stamelde iemand geschrokken, maar niemand hoorde hem. Misschien is het de ouderdom, dacht hij, waardoor ik zulke lelijke dingen hoor die niemand anders hoort...

"En toen," vroeg iemand anders. "Wat gebeurde er toen?"

Ondertussen werd de man die vreemde dingen hoorde afzonderlijk genomen en werd zijn hart met een mes doorboord. Vervolgens werd zijn hoofd geamputeerd en zijn lichaam geradbraakt, zijn familie uitgemoord en ook zijn burens.

Vader gooide een slang onder de tafel die Jonathan in de enkel beet. De jongen sprong recht, deinsde achteruit en voelde hoe zijn lichaam terstond zwakker werd. Hij zag hoe vader rechtstond en het spelbord op de grond veegde. Het volgende ogenblik hing Jonas te spartelen in vaders onverwurbare greep. Jonathan kon niets doen. Zijn voeten waren genageld aan de grond.

"Vaarwel, mijn zoon," zei vader nog tegen Jonathan. En opnieuw rolde een traan over zijn wang.

Hij kneep Jonas' keel zolang dicht, tot het kind stopte met spartelen en bewusteloos viel. Hij legde het warme lichaam op een schouder en torste het toen naar de kelder. Tranen stroomden nu over zijn gezicht. Hij fluisterde: "In MONOPOLIS - daar is de mensheid eindelijk vrij en zonder bijgeloof. Vrij van alle autoriteit en vrij van de kerk. Daar is geen oorlog meer en ook geen soevereiniteit. Daar zijn geen gevangenis meer en daar is iedereen slaafs en braaf."

In de kelder legde hij Jonas op de martelbank. De Kapitein, nog steeds met zijn helm op, kwam de trappen van de kelder afgedaald en vervoege zich bij vader. Eerbiedig kusten ze elkaar de hand, waarna vader draaide aan het martelrad.

Nadat niemand ontwaakt was uit de droom - want het was geen droom - werd het kind langzaam vermoord. De Kapitein nam het rad over en vader stak zijn penis in de mond van Jonas.

Een man, één uit de zovelen, greep naar zijn slapen en viel neer op zijn knieën. Luide tonen floten door zijn hersenpan. Hij hoorde duizend stemmen die hem vertelden hoe weinig hij wel waard was.

Boven in de wolken vaarde stil een zeppelin.

Gabriël Zamora Moreno

Dream Days At The Hotel Existence

Recensie *Brooklyn Follies* van Paul Auster

Amerika heeft een slechte reputatie in onze tijden. Met neocons zoals Donald Rumsfeldt, Dick Cheney en ander gespuis aan het hoofd van de Verenigde Staten, kan dat ook moeilijk anders. Tot voor kort leek het zelfs alsof er een monolithisch Amerika opgestaan was, met alle burgers als een front achter hun president. Gelukkig horen we tegenwoordig het protestgeroep tot over de oceaan, te laat om de honderdduizenden die hun bloed stortten op het Iraakse zand te redden, maar desondanks hoopgevend.

Vorig jaar had ik het reeds over het poëziegebeuren na 9/11. Qua reactie in poëtische op die monumentale gebeurtenis kon ik toen bitter weinig aanwijzen: het bleef bij een zeer voorlopige index van de verschillende stemmen van ons taalgebied. Het boek dat ik nu aan u presenteer, is echter helemaal anders. Het is geschreven in de schaduw van 9/11, het tast de New Yorkse wereld af, van de zomer van 2000 tot de negende september. De auteur is niet van de minste: Paul Auster, door ondergetekende beschouwd als een van de grootste levende romanciers.

Eerst wat over deze schrijver. Hij begon zijn carrière met wat waarschijnlijk zijn beste

boek is: de *New York Trilogy*. Donker, metafictioneel (dat wil zeggen: een boek over schrijven), postmodern en doordrongen van een ongelofelijke liefde voor het geschreven woord. Het ging hem om drie verhalen die Auster apart presenteerde. Als was het een compilatie van zijn vroegste werk. De argeloze lezer had echter al gauw door dat de verhalen (niet altijd even subtiel) met elkaar reageerden en daardoor vonkten met nieuwe betekenissen. Detectives die op zoek gingen naar de schrijvers van hun verhalen, personages zoals ene Nathan Glass die vreemde telefoontjes ontvingen voor "Paul Auster", en de lettergoochelaar Humpty Dumpty uit *Alice in Wonderland* zijn slechts een paar creaties die het boek bevolken.

Austers latere boeken werden stilistisch steeds "gladder", zijn stem was er niet langer een die schor uit de duisternis kwam, maar zich in je oor nestelde zoals een spinnende kat in een meisjesschoot. Bij een haardvuur. Dat zachtere reflecteerde zich ook in de inhoud: in *Moon Palace* is het harde wat weggeërodeerd, hoewel er nog duchtig verhongerd en verdwaald wordt (favoriete thema's van deze auteur). Een ander element dat nooit verdween is de bijna obsessieve literatuur over het schrijven, over het vertellen als sublieme wijze van bestaan. Deels daarom tuimelt de lezer bij Auster steeds van verhaal in verhaal, meestal zelfs zonder dat een van de verhalen eindigt. Want eindes betekenen dood en steriliteit bij deze auteur.

Alle thema's die ik hierboven aanhaalde, vind je terug in *Brooklyn Follies* (overigens niet eens zijn recentste worp: *Travels in the Scriptorium* ligt pas in de boekenwinkels, iets dat getuigt van 's mans productiviteit). Het "verhaal", wat zoals hierboven al gezegd een zeer provisoire term is voor Austers boeken door de eindeloze "inset stories", draait om de belevenissen van drie personages. Nathan Glass (die terugkeert uit de fictionele wereld van de *Trilogy*) is een verbitterde, gepensioneerde verzekeringverkooper die zijn einde opzoekt: "I was looking for a quiet place to die. Someone recommended Brooklyn, and so the next morning I traveled down there from Westchester to scope out the terrain". Zijn dochter biedt weinig steun: "it's a rare day when she speaks anything but platitudes – all those exhausted phrases and hand-me-down ideas that cram the dump sites of contemporary wisdom". Toch aanvaardt hij het

advies van zijn cliché-spuierende dochter: volgens haar dient hij zich met iets bezig te houden, maakt niet uit wat.

De "maakt niet uit wat" wordt al vlug (kan moeilijk anders in een Auster-wereld) de schrijfdaad. Glass begint aan wat hij *The Book of Human Folly* noemt, verhalen over allerlei dwaasheden, toevalligheden en onwaarschijnlijkheden. Hoewel dat aanvankelijk niet de bedoeling was, wordt zijn neefje Tom al vlug het onderwerp van zijn opus. Die is zo mogelijk een nog grotere mislukking dan

is lucky enough to live inside a story, to live inside an imaginary world, the pains of this world disappear. For as long as the story goes on, reality no longer exists".

Je kan die sprookjeswereld zien als de illusie waarin Amerika leefde voor de twee torens in elkaar stortten. Maar tevens als het Amerika erna, waar de afwezigheid van de torens, net als de vermiste pop, verhalen begint te genereren (waarvan *Brooklyn Follies* op zich natuurlijk een

van alledaagse details: "Something [. . .] that would outlive us all. One should never underestimate the power of books". Zo keert Auster terug naar de oerpoët Shakespeare: But thy eternal summer shall not fade, / Nor lose possession of that fair thou ow'st / Nor shall death brag thou wander'st in his shade, / When in eternal lines to time thou grow'st; / So long as men can breathe, or eyes can see, / So long lives this, and this gives life to thee".

Zoals een lezer die gevoelig is aan dat soort dingen wel gemerkt zal hebben, is het zeemzoete nooit ver weg in deze roman. Het is zo mogelijk nog "erger" (dat hangt af van je smaak natuurlijk) dan in de periode van *Moon Palace*, en helaas kan dit boek stilistisch beschouwd niet tippen aan het eerdere werk. Soms lijkt het alsof Austers vertelstem een karikatuur van zichzelf geworden is, iets dat een lezer weleens doet terugverlangen naar die voorgangers. Ik kan me niet ontdoen van de indruk dat het hele "post-9/11" gedoe zijn indruk op deze schrijver heeft nagelaten, met een negatief effect op zijn werk.

Maar dat is niet zo erg: een mindere Auster is nog steeds een boek dat vele malen beter is dan

zijn oom: hoewel hij ooit een veelbelovende literatuurstudent was, slaagde hij er niet in zijn opleiding af te maken en werd taxichauffeur, iets dat hij als een persoonlijke reiniging voor zijn falen beschouwde: "Whenever he mentioned his new job, he described it in odd, almost religious terms, speculating on such questions as spiritual strength, and the importance of finding one's path through patience and humility". Zo bleef hij zichzelf martelen. Tot hij de gevatte boekenverkoper Harry Brightman ontmoette, die voor de eerste maal in tijden Tom begrijpt en helpt: "He understood that Tom was in hibernation, wrestling blindly against a dark angel of despair, and that things would eventually change for him". Harry biedt Tom een job aan, en zo kan de laatste zich uiteindelijk toch met zijn enige echte passie bezighouden: de literatuur.

Harry is meteen de laatste belangrijke, en tevens interessantste figuur in de wereld van *Brooklyn Follies*: hij is namelijk de altijd ongrijpbare Proteus, een bisexuele vervalser die toont wat we allemaal zijn: "All men contain several men inside them, and most of us bounce from one self to another without ever knowing who we are. Up one day and down the next; morose and silent in the morning, laughing and cracking jokes at night. Harry had been low when he talked to Tom, but now that his business venture was in the works, he was flying high with me". De "business venture" (die weerom iets te maken heeft met Amerikaanse literatuur) is erop gericht het legendarische "Hotel Existence" te bereiken, "the inner refuge, [. . .] the place a man goes to when life in the real world is no longer possible".

Een dergelijke terugtrekking is uiteraard utopisch, en de hoop erop is van alle tijden. Maar Auster geeft er een unieke invulling aan in dit boek. "Hotel Existence" is namelijk *letterlijk*, een wereld van woorden eerder dan een plaats. Boeken bieden escapisme voor donkere werelden, net als een belangrijke anekdote over Kafka illustreert: de auteur van *Het Proces* schreef ooit meer dan twee weken lang elke dag een brief voor een verdrietig meisje dat haar pop kwijt was. De pop vertelde dit meisje in die dagelijkse brief hoe het met haar ging. En na drie weken: "By that point, of course, the girl no longer misses the doll. Kafka has given her something else instead, and by the time those three weeks are up, the letters have cured her of her unhappiness. She has the story, and when a person

goed voorbeeld is). Een veel negatiever verhaal (maar evenzeer escapistisch) is dat van het fundamentalisme. Geen mannen met tulbanden hier, wel een zekere "Reverend Bob" die het begin van het evangelie volgens Johannes ("In the beginning was the Word, and the Word was with God, and the Word was God") als grondslag voor zijn unieke interpretatie van het christendom gebruikt: "If the Word is God, then the words of men mean nothing. They're no more significant than the grunts of animals or the cries of birds. To breathe God into us and absorb His Word, the reverend instructs us to refrain from indulging in the vanity of human speech". Een soort woordenfundamentalisme dus, dat best een schande mag heten in een wereld die zoemt van de verhalen. Helaas belandt Toms zus Aurora in de klauwen van Reverend Bob, een wurggreep waaruit ze zich slechts met moeite kan bevrijden: "I saw it coming a long time ago, but I was too weak to stand up for myself, too nervous to fight back. That's what happens when you think the other person is better than you are. You stop thinking for yourself, and pretty soon you don't own your own life anymore. You don't realize it, Uncle Nat, but you're fucked. You're absolutely fucked..." Aurora, gettoeterde visarend op haar schouder, is makkelijk gelijk te stellen met Amerika. De Verenigde Staten, met haar Evangelisten en hysterische oorlogszoekers, is evenzeer besmet door het fundamentalisme als de Arabieren in hun gekaapte vliegtuigen.

Maar dat is slechts een interpretatie, en een zeer reductionistische. Verandering en transformatie zijn immers net de kern van dit boek: de personages veranderen steeds opnieuw, in die mate dat Harry's zwarte assistent Rufus "one of the most beautiful women I had ever seen" kan worden, een "incarnation of absolute femininity, an idea of the feminine that surpassed anything that existed in the realm of natural womanhood". Het binnen een conventionele denkwereld "valse" blijkt echter te zijn dan het zogezegd "authentieke", dat Auster keer op keer ontmaskert als een denkfout, een artificialiteit op zich. Zelfs de in het begin van een boek zo cynische Nathan Glass heeft er last van: "Pregnant women were sprouting up all around me, and I was turning into something of a woman myself". Zijn *Book of Human Folly* wordt uiteindelijk een monument tegen de leegte, de terreur en het vergeten, zelfs

vele Gouden Uil en Booker Prize winnaars, en zeker dan de pulp die onze boekenwinkels dag na dag verstikt. Zo heeft de man nog steeds zijn (niet altijd even subtiele) gevoel voor humor niet verloren: wanneer Nathan de corpulente Tom ondervraagt over de eveneens goed in het vlees zittende vrouw met de charmante naam Honey, levert dat de volgende dialoog op: "More to the point – what do you want?" "It's too early to tell. Everything happened so fast, I haven't had time to think about it" "Not that you've asked me, but in my opinion you two are a good match." "Yeah. Two fatsos colliding in the night. I'm surprised the bed didn't collapse." "Honey isn't fat. She's what they call 'statuesque.'"

Dat is geen dichtkunst, maar Auster is zo'n stylist die er goed in is niet te laten merken dat zijn stijl bestaat: voor de lezer komt het vaak "natuurlijk" over, de woorden glijden je oren in. Maar dat deze auteur evengoed een poëet is, en woorden beheerst zoals weinig anderen, daar mag niet aan getwijfeld worden:

"I want to talk about happiness and well being, about those rare, unexpected moments when the voice in your head goes silent and you feel at one with the world.

I want to talk about the early June weather, about harmony and blissful repose, about robins and yellow finches and bluebirds darting past the green leaves of trees [. . .]

I want to remember the cerulean dusks, the languorous, rosy dawns, the bears yelping in the woods at night.

I want to remember it all. If all is too much to ask, then some of it. No, more than some of it. Almost all. Almost all, with blanks reserved for the missing parts."

Ben

Brooklyn Follies

Door: Paul Auster
Henry Holt & Co, 2005
320 pagina's
ISBN: 0-8050-7714-6

1. Auster drijft zelf de spot met dergelijke benamingen: zo beweren Nathan Glass en Tom te leven in "the post-family, post-student, post-past age of Glass and Wood", een duidelijke parodie op dergelijke series van benamingen die hip zijn heden ten dage: post-rock, post-modern etc.

In de Schaduw van de Baobab

Politiek en Bourgeoisie onder één Noemer

De baobab was een boom. Deze boom was niet zomaar een boom, hij wou de grootste en mooiste van de hele savanne zijn. De Schepper werd door het geklaag van de baba zo nijdig dat Hij de boom uit de grond rukte en met ondersteboven de aarde in keerde. Zo komt het dat de apebroodboom zoals wij hem kennen ook de onderste-bovenboom bijgenaamd is. Ergens in Afrika. Met zijn lange wortels stevig in de bodem verankerd, vangen de takken van onze baba de zonnestralen op voor een leeuw die ontwaakt. De krachtige kater schudt zijn manen, strekt zijn klauwen en hoort zijn buik grommen. Wat als brousse-brunch nuttigen, waar zou hij op jagen? Honger, de Leeuw wil brullen, maar kijkt om zich heen. In de verte loopt een Impala zijn richting uit, al likkebaardend zet hij zich schrap. Dan een moment van twijfel; er is iets niet pluis. De rooibok komt zonder omwegen met de 90 centimeter lange slanke horens recht op hem af gegaloppeerd. Dit kan niet, geen greintje angst, dit moet een aanval zijn. De Leeuw doet net op het juiste moment een sprong achteruit. De antilope blijft als een opwindauto'tje maar gaan en gaan, de ogen driest en rood aangelopen, en gaan en gaan zonder van koers te wijken, tot hij zomaar **baba-boem** opbotst tegen de boom naast de leeuw. Het beest geeft de geest en valt neer, niet lijkbleek dankzij de roodbruine kleur van zijn vacht, maar wel dood. De leeuw kijkt verbaasd, wrijft daarna letterlijk figuurlijk in de handen en kijkt omhoog, hij zegt: "Amen!". De smulpak kan beginnen.

Is hier echt een Godsgeschenk uit de hemel komen vallen? Om deze wending te verklaren moeten we terug in de tijd, kom mee... Naar die ene sluwe vos die wenst koning van de jungle te worden. Hij had alles goed uitgedokterd, de rede en zijn intellect zouden hem onderscheiden, enkel de andere natuurfenomenen onder controle houden, het was zo gefikst. Geef ze brood, drank en spelen, bedacht de Vos. Hij propt een handvol Mexicaanse pepers in het achterwerk van een impala, mikt het snuitje, het beestje wat laten opwarmen en lossen.

De rest kent u. Recht op die boom haha, het werkte. Elke dag opnieuw dezelfde rituele maaltijd, zo gaat de tijd vooruit, zo maakt hij voortgang. De Vos creëert het ene toeval na het ander en ketende zo zijn demonen. De leeuw wordt dikker, slomer en meer en meer verveeld. Gelukkig was er Internet en een TV. Al krabbend aan de onlangs verkregen doorligwonden bestelde hij on-line wat zalfjes, ondertussen wacht hij geconditioneerd op het

volgende maal. Telkens een impalacrash, ze maakten hun naam helemaal waar, die antilopen, waardoor het natuurlijke evenwicht balanceert op de grens van vallen en opstaan. Telkens een klap op de bababoom die de Vleermuis keer op keer wegjaagt. Ook de vogels, telkens verstoort in hun bestuiven van de grote helderwitte bloemen van de baba, worden ongelukkiger. Een koninkrijk in verval. Niet voor Koning Reinaerd; alles verloopt op

wieltjes nu the king of the jungle al freewheelend kan heersen over het volledige grondgebied. Enkele uren noeste arbeid geven hem de controle, waarna hij de rest van de dag pure vrijheid smaken kan. Hij moet niet bang te zijn, zijn denkvermogen heeft alles voorzien... Hé daar, verwachting doorbroken en rust verandert in chaos en crisis. Hij had al zijn pijlen in de vorm van impala's verschoten, hij zat door zijn voorraadje manipulatoren heen.

De volgende dag kreeg de Leeuw algauw trek, er moest een oplossing gevonden voordat hij jagen zou. Het vetzakske, 50 kilo vet teveel ligt hij als aan de grond genageld, meer dan zijn buik meeslepen kon ie niet. Zo werd een weekje diëten de deadline. Oh nee, de Leeuw begint te brullen. Zoek, denk, bedenk en niets vinden om uit te voeren. Alle

antilopesoorten waren zijn rijk ontvlucht. Vol adrenaline start het brainstormen, wat kan helpen? Reclame, spinning, probing, nepprooiën... nee hij kon niet afkomen met een fucking luchtspiegeling. O my god! Simba stond al bijna op zijn poten. Geen paniek, in nood kan men altijd de wijze Bonobo raadplegen, en dat tegen een zacht prijsje.

De bonobo (pan paniscus) is een naaste verwant van de mens. Of het vredige karaktertrekje van de dwergchimpansee iets te maken heeft met het voortdurend uitwisselen van seksuele gunsten om hogerop te komen in de hiërarchie, zou ik niet weten. Nu ja, een totaal niet agressief mensaapje. Ze leven in groepjes van maximum 50, maar niet de wijze Bonobo; die had zich teruggetrokken in de holte van een oeroude boomstam. In zijn tempel treedt hij op, sorry, op verzoek, in contact met de geesten.

Hij voorvoelde een nieuwe klant en zei: "Kom binnen". "Ik geef je alles wat je maar wil beste aap, als je mijn problemen oplost. Vraag mijn voorouders mij te helpen met hun wijze raad." "Ik lees angst en vrees in uw ogen, gij zult dadelijk en veel betalen, zwaar zal u mij vergoeden, ook al ben ik er niets mee..." De sjamaan smijt wat kruiden op het vuur en raakt in trance door het herhalen van een ritmisch-golvend geluid. "ROU-tah, ROU-tah, ROU-tah." De rou al wat harder dan de tah. Uit de mond van de wijze komen de woorden des geestes; "Ga en verberg u, en dan nog zijn uw zorgen niet voorbij!" "Uw eigenste voorouders lachen je uit!!" Ze vertellen me dat je toch moest weten, dat ook zij, één voor één, stuk voor stuk, been voor been

door de Leeuw opgepeuzeld zijn. "Ga en verzaak": roepen de zielen u toe: "hun lichamen eerder voor de leeuwen gegooid hebben ze wel gemakkelijk praten." "Maak van een zorg een vreugde door je ervan te ontdoen. Een koninkrijk te verliezen, de troon al kwijt, geef je kroon aan mij, dan zijn we direct vereffend; alleen met goud kan jij mij belonen." De vos wikt, God beschikt.

Zo ziet u maar wat er zich afspelen kan in de schaduw van een baobab. Die fabeldiertjes toch, dat maakt een eigen wereldje en gaat er aan ten onder. En voor ons, universitaires onder elkaar, wat hebben we vandaag bijgeleerd, de moraal van het verhaal? Inderdaad, de Latijnse naam van de bonobo is pan paniscus, ik herhaal pan paniscus. Nada

Colofon

De Moeial

Maandelijks studententijdschrift van de VUB in samenwerking met het Brussels Studentengenootschap, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur.

Ons redactielokaal is gelegen te Triomflaan 62. Elke woensdag om 20 uur is er redactievergadering. Iedereen is welkom!

Stuur al uw opmerkingen, vragen en reacties naar: moeial@vub.ac.be

Bezoek ook eens onze website: www.vub.ac.be/moeial

Verantwoordelijke Uitgever
Bram Langmans

Coördinator
Daniël van der Meer

Vice-coördinator
Rob Werkers

Secretaris
Thomas Martin

Penningmeester
Frederik Verbist

Lay-out
Gabriel, Daniel

Illustraties
Archief, Ruben, Bram, Deborah

Achterflap
Ruben Brabers

Redactieleden
Ruben Brabers, Ben Van Overmeire, Thomas Martin, Bram Langmans, Rob Werkers, Bilal Benyaich, Gabriël Zamora Moreno, Frank Vanaerschoot, Matthias Vanheerentals, Daniel van der Meer, Daan Essers, Frederik Verbist

Redactiemedewerkers
Piet Van De Velde, Pieter D., Yannick Menendez, Pieter Boeykens, Kristien Janssens, Hannah Vanrintel, Dimitri Dhuyvetter, Hannah Vanbelle, Dries Essers, Christophe Bernard

Oplage: 1500 ex.

Drukker: Grafikon

De redactie is *niet* verantwoordelijk voor publicaties van het BSG, V.O., Dienst Cultuur, lezersbrieven, opiniebijdragen en standpunten.

Studiekring Vrij Onderzoek-Activiteit

Met enige fierheid kondigen wij, het bestuur van Studiekring Vrij Onderzoek, onze eerste grote activiteit aan. Ben je ook geïnteresseerd in onze studiekekring zelf, heb je een kritische blik op de maatschappij in het algemeen of het reilen en zeilen op de VUB en hecht je belang aan de methode van het vrije en kritische onderzoek? Aarzel dan niet om eens binnen te springen op onze wekelijkse vergadering! Die gaat door op maandag om 20 uur, Triomflaan nr 62. Je kan ook met ons meediscussieren op ons forum op de elektronische snelweg: www.vub.ac.be/VO/forum. Je kan ons ook altijd bereiken via e-mail op het adres: stkvo@vub.ac.be

NU IK ZELF MAG KIEZEN:
INFORMATIEAVOND OVER EUTHANASIE

Euthanasie was in ons land gedurende een lange periode niet alleen onbespreekbaar, maar wettelijk ook strafbaar als moord. De vrijzinnige gemeenschap heeft jarenlang geijverd voor de legalisering van euthanasie, zonder dat hierbij het belang van de palliatieve zorg uit het oog werd verloren. Het recht op zelfbeschikking, betekent niet alleen dat iedereen het recht heeft op een eigen manier van leven, maar ook het recht heeft om persoonlijk te oordelen over de meest aanvaardbare manier om het eigen leven te beëindigen. Met de euthanasiewet van 2002 is dit nu ook legaal mogelijk. Toch bestaat hierover bij een groot deel van de bevolking nog heel wat onduidelijkheid. Wat zijn de gevolgen van deze wet op medisch, juridisch en ethisch vlak? De drie sprekers zullen ieder vanuit hun deskundigheid en praktijkervaring de implicaties van de euthanasiewet toelichten.

- JURIDISCHE ASPECTEN

Franky Bussche
(Cel Studie en Onderzoek van de Unie Vrijzinnige Verenigingen)

- MEDISCHE ASPECTEN

Prof. Dr. Wim Distelmans
(Palliatieve geneeskunde V.U.B.)

- ETHISCHE ASPECTEN

Corinne Assenheimer
(Ziekenhuis Netwerk Antwerpen - site Middelheim)

DE ACTIVITEIT ZAL PLAATSVINDEN OP:
Donderdag 1 maart 2007, 19.00u, D 0.02

Meer informatie:
Centrum Morele Dienstverlening Brussel
tel. 02/ 242 36 02 of cmd.brussel@uvv.be
www.uvv.be; www.vub.ac.be/vo
Een organisatie van de Studiekekring Vrij Onderzoek, i.s.m. de Centra Morele Dienstverlening Brussel-Jette, met steun van Instelling voor Morele Dienstverlening Brussel-Hoofdstad.

**ELKE INSTELLING
HAAR EIGEN FORUM!**
WWW.VUB.AC.BE/VO/FORUM

Kom en schrijf voor
De Moeial!

Het Jaar van het Varken

Het Nobele beroep van Olifantdrager

De zon staat reeds laag aan de horizon. Ze kan daar maar beter een lange tijd vertoeven. Ze weet het zelf nog niet, maar ze kan daar beter een lange, lange tijd blijven hangen, half verborgen achter die langgestrekte lijn. Want dageraad en nieuwe ogenblikken mogen dan aangebroken zijn. De mensen liggen nog zo heerlijk in hun bedje-fijn. Immers, de zon beseft het nog niet, maar de mensen zijn niet mild noch mals meer voor goden en ook alle anderen die hun storen in hun niet-handelen. Opstaan is verboden, blijf liggen zoals de anderen.

“Ach wij zijn de heerlijken, de vrije mensen.” zo glunderen zij genoegzaam.
“Ach wij zijn de eerlijken, de waarheid-mensen” zo grijnzen ze gretig naar de maan.

Bloedspatten vatten vlam, van het verraad dat ver van alles woedde rest nog slechts het verdorde land. En zonder land op de rand van de zee vaart niemand mee.

Wie wist nu nog waar in wie-ook's naam ze waren aangestrand? De leugenaar? De dwaas? De wijze? De waarheid-waas? Geen van allen had dit kunnen voorzien en toch wisten ze allemaal dat het vroeg

of laat zou gebeuren. Het was hun vaak genoeg verteld. In geuren en kleuren...

Jean-louis had in geen jaren of weken bruine bonen gegeten. Zelf was hij hier best tevreden mee, en als het van hem zelve afhing zou deze trend zich nog jaren gestaag verderzetten. Doch zijn vrouw had daar klaarblijkelijk anders over beslist. Jean-louis kon je bezwaarlijk het “moderne type” noemen. Het koken van zijn eigen potje beperkte zich in Jean-louis' vrijgezellentijd tot het opentrekken van een blik cassoulet (waar hij dan vervolgens een halve pond rauw gehakt opkwakte), of het openbreken ener ei boven een hete bak verse friet.

Toen zijn vrouw daar echter een dampend bord bruine bonen voor zijn neus neersmaakte werd het Jean-louis, die van nature al geen te geduldige of verdraagzame mens was, te veel. Hij trok me daar een chagrijnige smoel van jewelste! Zo een waarbij de ogen van woede bijna uit de kassen sprongen. En waarbij het gedeelte huid dat zich tussen de linkerneusvleugel en de linkerhoek van de mond bevond, stevig aangetrokken werd door het linker oog. Om specifiek te zijn. Ziedend sprong hij recht, waarop de eikenhouten stoel alwaar hij nog maar even geleden rustig op neder

zat met een klap achterover viel, en hij gaf zijn vrouw daar een serieuze djoef op haar muile.

Nee, Jean-louis kon je maar bezwaarlijk het “moderne type” noemen. Eén iemand had het ooit geprobeerd, maar Jean-louis hield er niet zo van om uitgescholden te worden met woorden die hij zelf niet begreep, en hij had de persoon in kwestie dan ook al snel met beide handen klem om de nek gegrepen. Ook het lichaam van Jean-louis kon je niet echt “modern” meer noemen.

Maar dat kwam omdat hij gans zijner leven op het veld heeft gewerkt als olifantdrager. Het beroep van olifantdrager werd in die tijden nog bezien als een zéér nobele functie. Jean-louis had er dan ook de typische houding aan overgehouden die als ereteken werd beschouwd: de rug was zodanig uitgedragen dat de neus en de borstkas eigenlijk constant over de grond sleepten. Maar dit kon verholpen worden door een serieus stuk door de knieën te buigen, en als men dan nog de kont over de grond liet slepen was men zelfs in staat om de mensen in het aangezicht te spuwen. Dit was de nobele houding van een olifantdrager en destijds was het niet meer dan normaal om nederig diep door te buigen als men zo iemand op straat passereerde.

Een hele eer was het toen ook, als men vervolgens

in het aangezicht werd gespuwd. Maar ja, de tijden veranderen nietwaar? En Jean-louis kon je bezwaarlijk het “moderne type” noemen. In die tijd was het trouwens ook *not-done* om als olifantdrager oordopjes in te doen. Als men op de olifant zijn staart trapt moet men diens getrompetter in de oren ook maar verdragen! Natuurlijk kwamen jongere generaties wel eens af met medicinaal verantwoorde oordopjes en andere nieuwlichterij. Maar voor Jean-louis bleef de enige geoorloofde methode om de pijn in de oren te verdragen: het drinken van aanzienlijk grote hoeveelheden methanol. Want ethanol -ofte alcohol- dat was voor het chi-chi-volk en andere mietjes! Ja; de stekeblinde, potdove, kromgetrokken Jean-louis was heel trots op wat hij bereikt had in zijn (naar olifantdragerstandaard) lange leven. Je kon hem dan ook bezwaarlijk het “moderne type” noemen. Doch terug naar ons huishoudelijk tafereel alwaar Jean-louis net zijn vrouw tegen de grond had gemept: “stom wijf! Dat doet ge expres om mij te kloten!” brulde hij in haar anus “altijd met uw moderne bocht van boef! 't is gelijk die keer dat ge daar met dien brol uit dat makakkenland kwam aankakken verdomme!”

Wordt Vervolgd

Rob Werkers

Drie Gedichten van Ben

P?

1.
Een oude man in de metro
Een oude man in de metro kijkt
naar de witte plastic zakken
met zijn aankopen
die hij heeft neergezet
op de oranje bank
in het helle neonlicht
van de metro.

Hij kijkt bewegingsloos en staat daar
voor zover ik weet nog steeds.

Soms is het tastbaar als zwart
in de winter.

2.
De jongen in de zwarte jas
kijkt naar de mensen op het sportveld
zijn spullen naast hem.
Het hek tussen hem
en de mensen.

VdW

I.
O Edelize,

De lente schijnt al in je
blauwig haar
Ze zoelt in je adem
Ontluikt in je ogen
Danst in je bewegingen

Een tak, beroerd door de wind;
Ik, eenzame winterman.

II.
Ik ben bang Edelize:
mijn gelaat trekt naar somberte
en bitter kruid dat niet geurt.

Laat een roos ontluiken, laat
de sterren stijgen boven mijn
en jouw zoete stiltes.

Die van dat.

Die zinderen in je buik,
trillen langs je ruggegraat
langzaam sporend hinkend
naar je borst hop en neer
weerklinkend het ja van je

lach als subliem openbloeide
roos, gespeld als een koolwitte
bloembewoner middenin eindeloos
zachtroos mijn hartplek zo
terug naar de plexus gonzend.

Dan zing ik, speel de echoput
voor je vreugd, het verlangen
samen te trillen op hetzelfde idem
dat we zagen lichten in elkaars blikken.

Ben

Wat?!

Voorlopig zit er een gat in het hek van de looppiste, de enige barrière tussen u en een afgetraind lijfje. Bij gebrek aan burgerlijke ongehoorzaamheid durfde een moedige boom zich gelukkig nog wel op te offeren voor het hogere doel. Nu ligt hij in mootjes uiteen. Eindbestemming haardvuur. Het hek is evenzeer aan diggelen; ren en wees warm warempel!

Activiteiten i.v.m. het Klimaatsemester

De laatste tijd is de klimaatproblematiek (global warming) een hot topic. De recent gevormde 'Klimaatcoalitie VUB' (bestaande uit UCOS -Universitair Centrum voor Ontwikkelings-samenwerking-, DADO -Denken Actiegroep Duurzame Ontwikkeling-, de Ecoteams, dienst Milieuoördinatie, Studiekring Vrij Onderzoek en een aantal losse vrijwilligers) wil de thematiek ook aan de VUB op de agenda zetten. We willen hierbij expliciet aandacht besteden aan de link tussen klimaat en duurzame ontwikkeling. Het is immers bewezen dat onze medemens in het Zuiden, alhoewel hij of zij nauwelijks bijdraagt tot de opwarming van de aarde, het eerste en grootste slachtoffer is van dit fenomeen.

De 'Klimaatcoalitie VUB' organiseert in de loop van het tweede semester dan ook een aantal activiteiten rond klimaat en ontwikkeling (zie kalender voor meer details). We hopen, door de krachten te bundelen en gedurende deze langere periode regelmatig aandacht te besteden aan dit belangrijke thema, de hele VUB-gemeenschap (studenten, personeel én beleid) zo ver te krijgen dat ze zelf ook actie onderneemt om een verdere opwarming van de aarde te vermijden en terug te dringen. Het laatste IPCC-rapport toont aan dat de mens met 90% zekerheid verantwoordelijk is voor de opwarming. Het is dan ook aan ons allemaal (studenten, personeel en beleid) om onze verantwoordelijkheid op te nemen!

KLIMAATSEMESTER! PROGRAMMA VANAF 27 FEBRUARI:

Dinsdag 27-02-07; 12u-14u; lokaal D0.08
Film: 'The Verius Theory' – gratis toegang.
Deze film geeft inzage in het fenomeen dat bekend staat als 'Global Dimming', een vrij recent ontdekt verschijnsel dat een tot nog toe onderschatte invloed heeft op ons klimaat met mogelijk catastrofaal gevolgen. Zoals de BBC zelf zegt: 'This is a film that demands action!'

Woensdag 28-02-07; 18u-20u; Galery' (boven het KulturKaffee)
DADO-café: - gratis toegang.
'Denken over Duurzaamheid op Café'
Duurzame ontwikkeling, wat is dat? Globalisering, het gat in de ozonlaag, tewerkstelling in lage loonlanden, het klimaat op hol? In het DADO-café kan je al je vragen naar boven laten borrelen en in gesprek met anderen je ideeën verrijken, ordenen... Deze keer geen lezing maar een moment waarbij jullie de input, het tempo en het ritme bepalen.

Donderdag 01-03-07; 7u-9u; KulturKaffee
Choco Vélo (i.s.m. Fietswerkgroep VUB en Fietsersbond Brussel) – gratis toegang
Als je op donderdagmorgen tussen 7u en 9u met de fiets passeert aan het Kulturkaffee, bieden we je helemaal gratis en voor niets een (h)eerlijke tas warme chocomelk én snoepreep aan.

Vrijdag 09-03-07; hele dag; overall Lift-u-up
Op vrijdag 9 maart zetten we de liften de hele dag op weekenddienst. Trappen lopen is immers niet alleen gezond, het kan ook best plezant zijn. Daar zullen wij voor zorgen!

Woensdag 21-03-07; 12u-14u; Galery' (boven KK)
DADO-café: -gratis toegang

Dinsdag 27-03-07; vanaf 19u; lokatie nog te bevestigen
Klimaatquiz (i.s.m. Wereldwinkelwerking VUB) – gratis toegang
Test je kennis over klimaat en ontwikkeling en meet je zelf met de internationale studenten. Eerste prijs: een normaal klimaat voor ons allemaal! Inschrijven via ucos@vub.ac.be
Voertaal: Engels – Nederlands

Laatste week van maart; restaurant; 11u30-14u
In de laatste week van maart verstrekt het restaurant tijdens 1 middagpauze (dag nog te bepalen) een CO2-arme maaltijd. Met gebruik van biologisch of lokaal geteelde ingrediënten kan je immers de CO2-uitstoot danig beperken.

Deze kalender geeft een chronologisch overzicht van de activiteiten die op dit moment al gepland zijn voor de lentevakantie. We hopen er in de loop

van het semester nog activiteiten aan te kunnen toevoegen. Hou WWW.UCOS.BE in het oog voor de laatste updates!

Wil je via mail op de hoogte gebracht worden van de activiteiten, dan kan je je via www.ucos.be inschrijven op de valvasberichten.

Wil je zelf meewerken aan een van de activiteiten of zelf activiteiten in elkaar steken, neem dan contact op met Guy (guy.capals@vub.ac.be).

MEER INFORMATIE:

DADO
Alle info op www.vub.ac.be/DADO
Ben je student en wil je zelf actief meewerken? Geef dan een seintje op dado@vub.ac.be

ECOTEAMS
Alle info op: www.vub.ac.be/MICO
Ben je een personeelslid en wil je aansluiten bij een Ecoteam, neem dan contact op met de milieuoördinator Dimitri.Devuyt@vub.ac.be.

UCOS
Alle info op www.ucos.be
Wil je vrijwilliger worden? Neem dan contact op met guy.capals@vub.ac.be

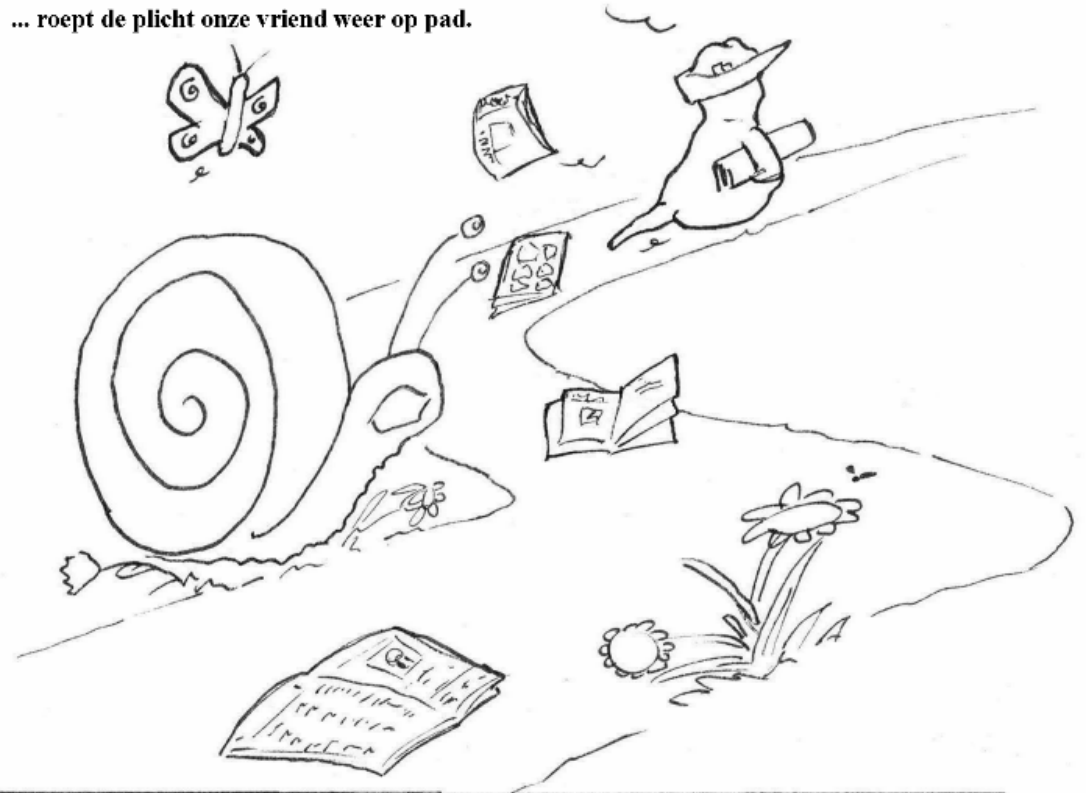
DADO, ECOTEAMS, UCOS

Menig pint later ...*

*Voor wat hieraan voorafging: zie Moelial 5...

... roept de plicht onze vriend weer op pad.

Doch helaas, in deze toestand...

... is berichtgeving over VUB-feiten niet meer zó erg van belang...

Gelukkig maar dat hij na zijn omzwervingen...

... steeds terug op de redactie belandt!..

Joepie! Kleur de prentjes in de kleuren die je zelf kiest! Als je de juiste kleuren gebruikt, en je frommelt het resultaat in onze brievenbus, dan krijg je zelfs een mooie prijs die blinkt en die ruikt naar kleine zwemvisjes